

«Махамбет жастары» үздіктер қатарында!

ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы агенттігінің ұйымдастыруымен Көкшетау қаласында өткен «ANTIPARACRAFT - 2024» бірінші Республикалық квест сайысында М.Өтемісов атындағы БҚУ «Махамбет жастары» командасы жүлделі II орынға ие болды!

«Махамбет жастары» командасы «ANTIPARACRAFT-2024» - ке қатысу олардың өз дағдыларын, шығармашылық әлеуетін көрсетуге тамаша мүмкіндік болғанын атап өтіп, осындай мүмкіндік берген университетке алғыстарын білдірді.

«Біз бұл жетістігімізге ризамыз, осы жолда бізді қолдағандардың барлығына алғыс айтамыз. Алдымен 30 команда арасында іріктеу турынан өттік. Енді міне, республикалық деңгейде университетіміздің намысын абыроймен қорғап шықтық деп ойлаймын. Байқау әділ және адал қоғам - жарқын болашаққа бастар жол, өскелең ұрпақ үшін мұра болып қалатын нәрсе екенін тағы да еске салды. Менің ойымша, мұндай іс - шаралардың маңыздылығы да осы», - деді команда кураторы, БҚУ жастар ісі жөніндегі комитет басшысы М.Қоблан.

БІЛІМ БӘЙГЕСІНДЕ ОЗА ШАПҚАНДАР

МАҢЫЗДЫ МӘСЕЛЕЛЕРДІ ТАЛҚЫЛАДЫ

«М.Өтемісов атындағы БҚУ» КеАҚ Директорлар Кеңесінің төрағасы, ғылым докторы, профессор, жоғары білім саласындағы сарапшы Ө.Бектұрғанов М.Өтемісов атындағы БҚУ-да болды.

Университеттің арнайы көрмесінде ғалымдарымыз әртүрлі білім салаларындағы ауқымды жетістіктерімен таныстырып, сондай-ақ зерттеулердің басым бағыттары мен ғылыми жаңалықтарымен бөлісті.

Директорлар Кеңесінің төрағасы факультет декандарымен және ББ, бөлім басшыларымен бірге жұмыс процесін жақсартуға бағытталған идеяларды, маңызды мәселелерді талқылады.

«Біздің мақсатымыз – білім берудің жоғары сапасын қамтамасыз ету. Студенттеріміз үшін ең жақсы жағдай жасау маңызды», - деп атап өтті Ө.Бектұрғанов.

Университеттің жатақханаларына, атап айтқанда ағымдағы оқу жылында пайдалануға берілген №4 студенттердің жаңа үйіне назар аударылды. Директорлар Кеңесінің төрағасы студенттердің өмір сүру жағдайымен жеке танысып шықты.

Тренды в образовании

В Западно-Казахстанском университете имени М.Утемисова прошла республиканская научно-методическая конференция «Тренды в образовании», посвященная актуальным вопросам современного образования.

В онлайн и офлайн-формате конференции приняли участие более 300 человек, включая преподавателей ведущих вузов республики, колледжей, методистов дошкольных организаций, сотрудников областного управления образования, филиала АО «Национальный

центр повышения квалификации «Өрлеу» Института профессионального развития по Западно-Казахстанской области, руководителей и учителей школ, воспитателей дошкольных учреждений, научных сотрудников, докторантов, аспирантов и магистрантов.

Проректор ЗКУ имени М.Утемисова Г.Кайсағалиева открыла конференцию приветственным словом, выразив пожелания всем участникам плодотворной работы.

Конференция была организована в три важные секции, посвященные инновациям в системе образования, цифровизации и трансформации образовательных практик, а также совершенствованию систем оценки качества образования. Участники активно делились опытом, обсуждали актуальные проблемы и вырабатывали новые подходы к улучшению образовательного процесса.

На конференции было представлено более 300 статей, из которых лучшие будут опубликованы в электронном сборнике научных трудов с присвоением международного стандартного книжного номера (ISBN). Конференция «Тренды в образовании» стала ценной платформой для обмена опытом, обсуждения актуальных проблем и выработки новых подходов к совершенствованию образовательного процесса.

Мемлекет басшысы Қ.Тоқаев су ресурстарын ұқыпты пайдалану мәселесіне ерекше назар аударады. Сондай-ақ, елдегі су тасқынына байланысты ҚР Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбек бұл басым міндеттердің бірі екенін бірнеше рет атап өтті. Ол ТЖ штабына тартылған ғалымдардың санын көбейту және жедел есептеулер жүргізу үшін қажетті жағдайлар жасау қажеттігіне тоқталды. Осы мақсатта М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің ғалымдары ҚР ҒЖЖБМ ҒК «география және су қауіпсіздігі институтының» сарапшыларымен белсенді ынтымақтастықта.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің Басқарма төрағасы-ректоры, профессор Н.Х.Серғалиев институттың экспедициялық тобымен кездесті. Экспедициялық топпен кездесуде гидрохимия және экологиялық токсикология бойынша жүргізілген зертханалық зерттеулер, сондай-ақ Жайық өзені бассейніндегі су сапасының жалпы жағдайы туралы толық ақпарат берілді. Қоршаған ортаны сақтау және трансшекаралық су бассейндеріндегі ластанудың алдын алу мәселелеріне баса назар аударып отырып, бірлескен зерттеулердің келесі кезеңдері талқыланды.

Ғалымдардың бірлескен зерттеулерінің басты мақсаты - Жайық өзені мен оның салаларын зерттеу, гидрохимиялық және токсикологиялық параметрлерді талдау үшін су сынамаларын жинау. Ғалымдар гидрофизикалық және гидрохимиялық параметрлер өлшенетін басты нүктелерде су сынамаларын алады. Бұл деректер бүгінде су ортасының қазіргі жағдайын түсіну үшін өте маңызды.

Ректор экспедициялық топпен кездесті

Қорытынды семинар өтті

ҚР Ғылым және жоғары білім министрі Саясат Нұрбектің қатысуымен педагогикалық білім беру мазмұнын нығайту бойынша қорытынды семинарға М.Өтемісов атындағы БҚУ проректоры, БББ жетекшілері және декандары қатысты.

Семинар «Білім беруді жаңғырту» ауқымды жобасы аясында жүзеге асырылатын «педагогикалық білім беру моделінің мазмұнын енгізу және нығайту» және «педагогикалық білім беру әлеуетін нығайту» жобаларының нәтижелерін талқылауға арналды.

Ауқымды жобалар нәтижесінде педагогикалық білімнің жаңа жетілдірілген моделі енгізіліп, 30 БББ пилоттауға бағытталды. Жоба аясында 1800 оқытушы заманауи педагогикалық білімді тереңдетуге және силлабустарды құрастыру дағдыларын дамытуға бағытталған біліктілікті

арттыру бағдарламасынан өтті. Оған қоса университеттерден 200 білім беру басшылары мен сапаны қамтамасыз ету жүйесін әзірлеушілер мен 50 ауыл мектептерінің директорлары Қазақстандағы педагогикалық өзгерістерге жетекшілік ету үшін оқытудан өткен болатын.

Айта кету керек, бұл саладағы жетістіктер - Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі мен Дүниежүзілік Банктің белсенді қолдауы мен Қазақстан мен Фин жоғары оқу орындары сарапшыларының бірлескен жұмысының нәтижесі.

М.Өтемісов атындағы БҚУ студенттері ҚР Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) БҚО бойынша департаменті басшысының бірінші орынбасары М.Қасымовпен кездесті.

ЖЕМҚОРЛЫҚ ІНДЕТ – КҮРЕСУ МІНДЕТ

БҚУ сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл бойынша тұрақты жұмыс жүргізуде. Өскелең ұрпаққа танымдық-тәрбиелік маңызы бар іс-шараны ұйымдастырған университеттің тәрбие ісі жөніндегі проректоры М.Сүлейменов жиын басында жемқорлықтың тигізетін зиянына тоқталды. Кездесуде М.Қасымов студенттерге сыбайлас жемқорлыққа қарсы күрес жөніндегі мемлекеттік саясат аясында қабылданып жатқан шаралар туралы айтып берді. Ол қоғам өмірінің әртүрлі салаларында сыбайлас жемқорлық көріністерінің алдын алу және жолын кесу үшін қолданылатын негізгі стратегиялар мен құралдарды атап өтті. Мысалы, «Сыбайлас жемқорлыққа қарсы волонтерлік» жобасы бүгінде барлық белсенді жастардың басын қосып, адал қоғам құруға септігін тигізуде.

Кездесу барысында студенттер сыбайлас жемқорлық мәселелерін талқылауға, сондай-ақ оған қарсы іс-қимыл бойынша мүмкіндіктер мен сындарлы идеяларды ұсынуға белсенді қатысты. БҚУ студенттері білім алу барысында адал білім алып, сол білімді еліміздің өркендеуі үшін пайдалануға аса көңіл бөлу туралы ниеттерін жеткізді. Сондай-ақ, кездесу соңында іс-шарада алған құнды білімдері мен ұсынымдары үшін алғыс білдіріп, университет деңгейінде де, жалпы қоғамда да сыбайлас жемқорлыққа қарсы бастамаларға белсенді қатысуға дайын екендіктерін білдірді.

БҚУ Академиялық департаментінің мансап және жұмысқа орналастыру орталығы студенттерге КПО б.в.компаниясының өкілдерімен кездесу ұйымдастырды.

Қазіргі уақытта КПО б.в. «Жастар практикасы» бағдарламасы бойынша Ақпараттық технологиялар саласындағы мамандарды қабылдауда. Бұл біздің студенттер мен түлектерге өз мансабын саланың жетекші компаниясында бастауға мүмкіндік береді.

Мұндай іс-шаралар білім беру мекемелері мен жұмыс берушілер арасындағы байланысты нығайтуға ықпал ететініне сенімдіміз, бұл түлектерімізге кәсіби қызметін сәтті бастауға көмектеседі.

КПО б.в.компаниясының өкілдерімен кездесу

Сапалы білім беру және түлектерді жұмысқа орналастыру біздің университеттің негізгі басымдықтары болып табылады. Осы мақсатта студенттерге арнайы іс-шаралар жиі өткізіледі.

Қазақстан Республикасы университет кітапханаларының қауымдастығы, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі, Нархоз университеті және Сүлейман Демирел университетінің қолдауымен ағымдағы жылдың 24-26 сәуір аралығында Қазақ Ұлттық Қыздар Педагогикалық университетінде өткен «Заманауи кітапхана – университеттің ақпараттық-кітапхана қызметі сапасының көпірі» XII-халықаралық конференциясы мен әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті мен «ЭйВиДи-Казахстан» ЖСШ «Школы ИРБИС для вузовских библиотек» біліктілікті арттыру семинарына әріптесіміз Гульмира Жанбаева қатысып келді.

Конференция барысында Заманауи ЖОО-ы кітапханасы мен жоғары білім мен ғылымды ақпараттық-кітапханалық қамтамасыз етудің даму тенденциялары, ЖОО кітапханасы ұсынатын қызметтердің сапасын қамтамасыз етуге арналған заманауи бағдарламалық-техникалық шешімдері, ЖОО кітапханаларының ақпараттық ресурстары: оларды академиялық ортада қалыптастыру және ілгерілету тәжірибесі мен перспективалары, ЖОО кітапханаларының кеңістігін қалыптастыру мен жаңғыртудың заманауи басымдықтары және үрдістері туралы мәселелер қозғалып, шешімін тапты.

Біліктілігін арттырды

ҮЗДІКТЕРМЕН ЖҮЗДЕСУ

Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде белсенді студент жастармен және халықаралық, республикалық жарыстар мен олимпиадалардың жеңімпаздарымен салтанатты кездесу өтті. Іс-шараға Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл агенттігі (Сыбайлас жемқорлыққа қарсы қызмет) Батыс Қазақстан облысы бойынша департаменті басшысының бірінші орынбасары Мұратбек Қасымов қатысты.

Мұратбек Қасымов Қазақстан Республикасы Сыбайлас жемқорлыққа қарсы іс-қимыл Агенттігінің Батыс Қазақстан облысы бойынша департаменті басшысының атынан БҚУ-ға алғыс хат табыс етті. Өз сөзінде ол университеттің сыбайлас жемқорлыққа қарсы шараларға қатысуының

маңыздылығын атап өтті.

Кездесу барысында университет ректоры Нұрлан Серғалиев пен Мұратбек Қасымов «ANTIPARACRAFT-2024» бірінші республикалық сыбайлас жемқорлыққа қарсы квест-ойынында жүлделі 2-орынға ие болған студенттерге

марапаттар табыс етті. Сонымен қатар халықаралық, республикалық спорт жарыстарында жоғары дайындық пен спорт шеберлігін көрсеткен жеңімпаздар да құрметке ие болды.

Пәндік олимпиадаларда жоғары нәтижелерге қол жеткізген студенттерге де академиялық жетістіктері үшін лайықты марапаттар табысталды.

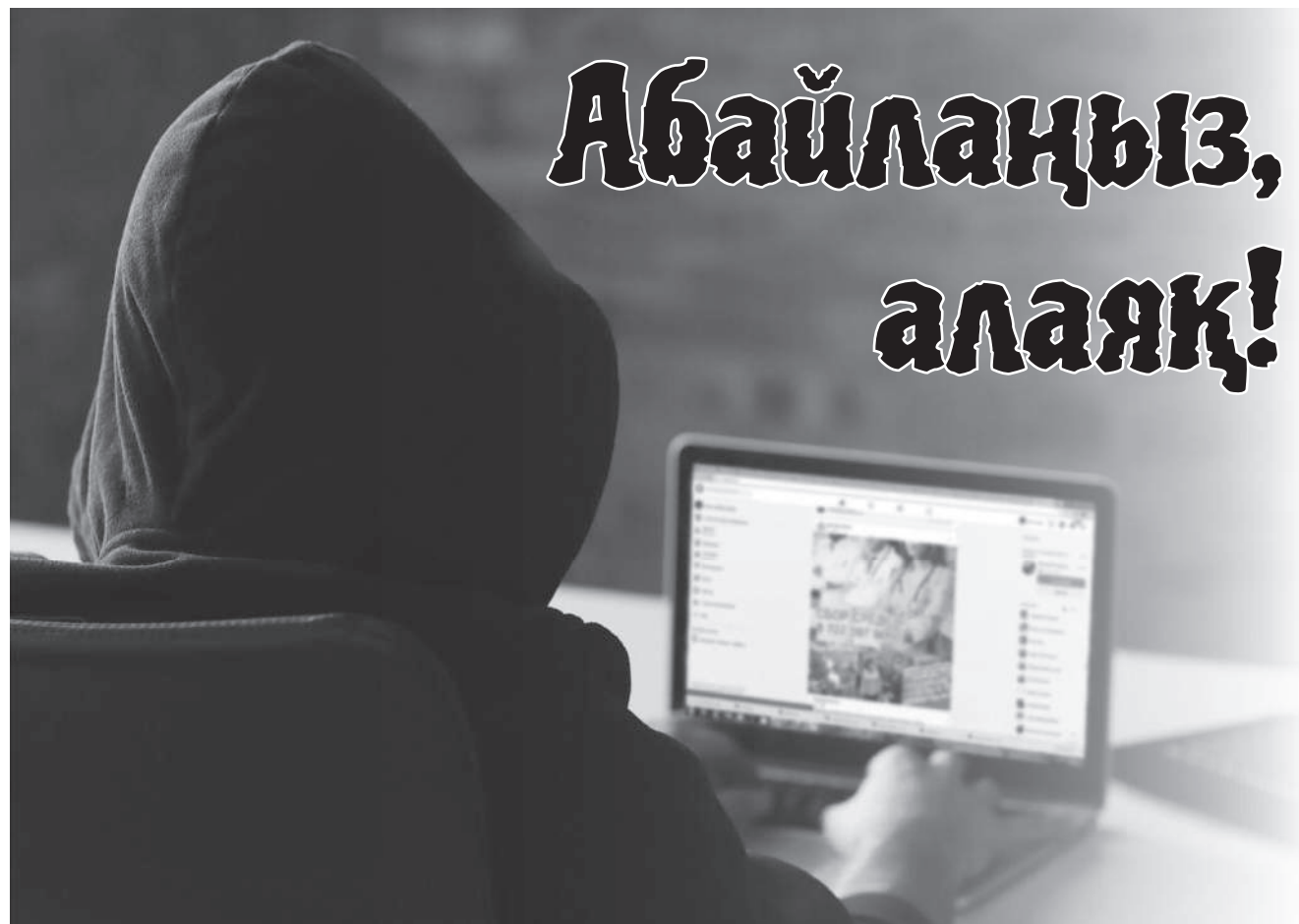
Ректор Нұрлан Серғалиев студенттерге еңбектері мен жетістіктері үшін алғысын білдірді:

«Біздің университетте бүкіл әлем мойындауға лайық студенттердің бар екеніне шын жүректен қуаныштымын. Жұмсалған күш-жігеріңіз үшін алғыс айтқым келеді. Біздің студенттер біздің университетті ғана емес, бүкіл елдің беделін көтере отырып, барлық салада ең жақсы екендіктерін дәлелдеуде. Бұдан басқа төтенше жағдай кезінде аянбай қызмет еткен студенттеріміз де бар. Әрқайсысыңызға шын жүректен алғысымды айтамын. Сіздермен мақтанамын!» – деді университет ректоры.

Су тасқыны кезінде белсенді түрде көмектескен ерікті студенттерге ерекше назар аударылды. Олардың жанқиярлығы мен қиын уақытта көмекке келуге дайындығы облыс және қала әкімдерінің алғыс хаттарымен марапатталды.

Кездесуді ұйымдастырушы тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры Мergen Сүлейменов белсенді студент жастардың университет пен жалпы қоғамның дамуына елеулі үлес қосатынына сенім білдірді.

■ Киберқылмыс

Ғылым мен техниканың дамуы адамдардың өмірінде заманауи зор жетістіктерге жетіп, сапалы өмір сүруге септігін тигізумен қатар, теріс пиғылды адамдар үшін арам ойларын жүзеге асыруда мол мүмкіндікке айналып отыр. Мәселен, алаяқтар үшін әлеуметтік желі мен басқа да байланыс құралдары осы қылмысты жүзеге асырудың негізгі әдіс тәсілдеріне айналып үлгерді.

Алаяқтық - Қазақстан Республикасы Қылмыстық кодексінің 190-бабы бойынша қылмыстық жауаптылық көзделген алдау немесе сенімге қиянат жасау арқылы бөтеннің мүлкін ұрлау немесе бөтеннің мүлкіне құқық алу түрі.

Құқық қорғау органдарына хабарласып көмек сұрағандардың көпшілігі телефон немесе интернет

алаяқтарға алданғандар. Жәбірленушілердің әлеуметтік портреті алаяқтардың құрбандары көбінесе 30 бен 49 жас аралығындағы әйелдер екенін көрсетеді.

Шабуылдаушылар көбінесе зейнеткерлер мен жеке кәсіпорындардың қызметкерлерін (кассир, менеджер, кеңесші) ұстайды. Шабуыл жасаушылардың басты мақсаты – азаматтардың жеке және төлем деректерін тартып алу және олардың банктік шоттары мен ақшаларына қол жеткізу.

Жеке деректерді алу арқылы алдау туралы күдік туындаған жағдайда, қолда бар шоттарды бұғаттау мақсатында банктердің техникалық қызметіне қоңырау шалу қажет. Төлқұжат және дербес деректеріңізбен, банк карталарының нөмірлерімен, келіп түскен СМС

паролдердің кодтарымен бөлісіп күмәнді сілтемелер арқылы өтіп, Сіздің алаяқтардың құрбаны болу қауіпіңіз бар. Зиянкестер өздерін банк қызметкерлері немесе құқық қорғау органдарының қызметкерлері ретінде көрсетуден басқа, олар әлеуметтік желілерде ойдан шығарылған аккаунттар жасайды, тауарларды сату туралы жарнамалар шығарады және оқырмандар санын көбейтеді.

Сондай-ақ, органдарға немесе банктерге қатыстылығын растау үшін алаяқтар «WhatsApp» мессенджеріне бір қарағанда фотосуреттер, қолтаңбалар және т.б бар ойдан шығарылған қызметтік куәліктерді жібереді.

Қылмыспен күрес және оның алдын алуға бағытталған жұмыс нәтижесіз емес. Жалпы, жыл басынан бастап қазіргі кезеңге дейін қала бойынша қылмыс деңгейінің жалпы 17,4%-ға (1451-ден 1198-ге дейін) және оның жекелеген түрлері алаяқтық (24,9%-ға) 321-ден 248-ге дейін төмендеуі байқалды. Интернет-алаяқтық 32,2%-ға (171-ден 116-ға) дейін төмендеген.

Қылмыстарды жасау тәсілдері әртүрлі және қылмыскерлер заңсыз пайда табу жолдарын үнемі жетілдіріп отырады.

Қазіргі уақытта заманауи технологиялардың дамуын ескере отырып, адамдар жалған хабарландырулар арқылы ойдан шығарылған тауар үшін ақша алып, онлайн сатып алуды жиі жасай бастады.

Сонымен қоса, банк қызметкерлерінің атынан қоңырау шалу арқылы алдап, банк карталарының мәліметтерін сұрап карталардағы ақшаны ұрлап әкету; жәбірленушілердің жеке деректерін пайдалана отырып, онлайн кредиттерді рәсімдеу; адамдарды жұмысқа орналасуға басқа қызмет көрсетуге көмек көрсету сылтауымен ақша қаражатын жымқыру қазіргі уақытта алаяқтық әрекетті жүзеге асырудың кең тараған түрлері.

Жоғарыда айтылғандарды ескере отырып, қала тұрғындарынан тексерілген сайттардан онлайн сатып алуды және баға ұсыныстары төмен, күдікті хабарландыруларға сенбей, өздерінің жеке деректеріне, оның ішінде банк карталары бойынша ақпаратты бейтаныс адамдарға бермеуді сұраймыз.

Жұмыс іздеу кезінде тек мемлекеттік және ресми тіркелген ұйымдарға хабарласу қажет.

Деректерді беруге қатаң тыйым салынады. Жеке деректерді алу арқылы алдау туралы күдік туындаған жағдайда, қолда бар шоттарды бұғаттау мақсатында банктердің техникалық қызметіне қоңырау шалу қажет.

Орал қаласы Прокуратурасы өңір тұрғындарына өз деректерін бейтаныс адамдарға телефон арқылы беруге тыйым салынатынын ескертеді.

Гуманитарлық көмек жеткізілді

ҚР ҒжЖБ министрі Саясат Нұрбектің қолдауымен өңірімізде ТЖ кезінде әр өңірден әріптестеріміз өз қолдауларын білдіруде. Әл-Фараби атындағы Қазақ Ұлттық университетінен БҚО-ға 7 тонна гуманитарлық көмек жеткізілді.

М.Өтемісов атындағы БҚУ эвакуациялық пункттерге қажетті азық-түлік, гигиеналық құралдар, бөгеттерді нығайтуға арналған жабдықтарды қабылдап, гуманитарлық көмек орталығына түсірді.

“Университет атынан үйлері суға кеткен 50 студентке қолдау ретінде 2 айлық стипендия тағайындалды. Оқу ақысын төлеуге және тұруға, сондай-ақ тамақтануға көмек көрсету бойынша іс-шараларды қарастырып, жақын арада шешім қабылдаймыз. Ең бастысы, біз

бұл қиындықтарды бірге жеңеміз!”, - деді Әл-Фараби атындағы ҚазҰУ-дың әлеуметтік даму жөніндегі проректоры Сәбит Суатай.

Махамбет университетінің тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры Мergen Сүлейменов Ұлттық университет басшылығына, барлық оқытушылар құрамына, Алматылық әріптестерге осы қиын кезеңде көрсеткен жомарт көмегі мен қолдауы үшін ұжым атынан, батыс өңірі атынан алғыс білдірді.

Знания без возрастных ограничений!

В ЗКУ имени М. Утемисова в 2022-2023 учебном году стартовал проект “Серебряный университет”, призванный расширить горизонты пожилых людей.

Данные курсы предлагают разнообразные программы, от изучения современных IT-технологий до физического развития и творческих занятий. Например, на курсе “Основы цифровой технологии” учат пользоваться электронным правительством и социальными сетями. А “Настольный теннис” не только развивает физическую форму, но и учит стратегическому мышлению.

В 2023 году 61 слушатель успешно прошли наши курсы, и мы не останавливаемся на достигнутом! Благодаря запросам наших учеников, расширяем спектр программ: живопись, иностранные языки, новые виды спорта.

ҒЫЛЫМИ ТАҒЫЛЫМДАМАН ӨТТІ

15.04 - 27.04 аралығында өткен ғылыми тағылымдама университетіміздің 7M01509, 7M05101 және қос дипломды 7M01537 білім беру бағдарламасының 1-курс магистранттарын қамтыды. Ғылыми тағылымдама Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті, Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті, Н.Г. Чернышевский атындағы Саратов мемлекеттік университеттерінде өтті. «Биология» пәнін оқытуды ұйымдастырудың формалары мен әдістері, «Биология саласындағы ғылыми зерттеу әдістемесі мен әдіснамасы», «Биологиялық зерттеулердегі зерттеу және жобалау қызметтерінің әдістері» тақырыптарындағы бағдарламаларды қамтыған.

Екі апта ішінде тағылымдамадан өтушілер университеттердегі жетекші ғалымдардың дәрістерін тыңдап, ғылыми мақала жазу дағдыларын жетілдірді және диссертация тақырыбы бойынша деректер мен әдебиеттерді толықтырып, университеттердің ішкі құрылымымен танысты. Тағылымдама магистранттарға ғылыми жұмыс атмосферасына еніп, биология саласындағы білімдерін кеңейтуге бірегей мүмкіндік берді. Жалпы, тағылымдама сәтті өтіп, биология білім беру бағдарламасының магистранттарының біліктілігін арттыруда маңызды кезеңі болды.

Наши курсы ведут опытные преподаватели, гарантируя высокий уровень образования. Мы стремимся улучшить качество жизни старшего поколения и обеспечить их активное участие в общественной жизни.

мәдени және танымдық журналының Бас редакторы, «Жоғары оқу орнының үздік оқытушысы» мемлекеттік грантының екі мәрте иегері, Қазақстан Журналистер одағының мүшесі **Қыдыршаев Абат Сатыбайұлының** тұлғаның шешен сөйлеу мәдениетін қалыптастырар тәжірибелік қағидалары жинақталған **«Кәсіби маманның шешен сөйлеу мәдениетін қалыптастыру фрагменттері»** атты шеберлік сағатына (мастер класс) қатысқан

уақыттың қалай өткенін аңғармағандарын жасырмай, алдағы уақытта дәл шешен сөйлеуді меңгеруге сеп болар шеберлік сағатының жалғасын табуына сұраныс білдірді. Басқосу М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің ғылыми кітапханасының «Шешендік – кәсіби маман көркі» тақырыбында арнайы ұйымдастырған көрмесімен қорытындыланды.

Қысқасы, әлемге танымал классик

жазушы, ойшыл ағартушы Лев Николаевич Толстойдың: **«Білім – мақсат емес, қару. Білім еске сақтау арқылы емес, өз ойының күш салуымен алынғанда ғана білім»** дегеніндей, «Кәсіби маманның шешен сөйлеу мәдениетін қалыптастыру фрагменттері» атты шеберлік сағатына қатысып, шешен сөйлеуді үйренуге ұмтылған жастардың көптігі ел келешегінің дамуына үлесін қосатын сапалы мамандардың саны артуына әсер етері анық.

Сапалы кәсіби маман — жарқын болашақ кепілі

Дана Абай өзінің он тоғызыншы қара сөзінде: **«Адам ата-анадан туғанда есті болмайды: естіп, көріп, ұстап, татып ескерсе, дүниедегі жақсы, жаманды таниды-дағы, сондайдан білгені, көргені көп болған адам білімді болады. Естілердің айтқан сөздерін ескеріп жүрген кісі өзі де есті болады. Әрбір естілік жеке өзі іске жарамайды. Сол естілерден естіп, білген жақсы нәрселерді ескерсе, жаман дегеннен сақтанса, сонда іске жарайды, сонда адам десе болады. Мұндай сөзді есіткенде шайқақтап, шалықтанып не салбырап, салғырттанып есітсе, не есіткен жерде қайта қайырып сұрап ұғайын деп тұшынбаса, сол жерде сөздің расына көзі жетсе де, шыға беріп қайта қалпына кетсе, естіп-есітпей не керек?»**, - деп адам жамандық көрсе, жиреніп, жақсылық көрсе, изеруі керектігін тілге тиек еткен. Ал жақсы мен жаманның ара-жігін ажырату жолында бағдаршам болып, білгенін бөлісуге ұмтылатын **Ұстаз атаулыдан ардақты жан жоқ шығар, сірә!**

«Қазір қайсысымызға да ақша да, басқа да қат болғанымен, ең басты қат нәрсе – ақыл. Жанашыр достың ақылы. Көргені көп кемелдің, жеткені көп беделдің немесе солардың тереңіне бойлай білген зерде мен зейіннің айтатындары», - деген халық жазушысы Әбіш Кекілбайұлының сөзіне сүйене айтсақ, шәкірттеріне жанашыр дос бола білген, жеткен беделі көп, көрген кемелі дәп тұлға – М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің Қоғамдық даму департаментінің директоры, «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, Қазақстан Ұлттық құндылықтар академиясының академигі, Халықаралық Махамбет атындағы сыйлықтың иегері, Республикалық «Махамбет» әдеби,

студенттер кәсіби маман көркі – шешендік дағдыларын дамытудың кешенді кеңесіне қанықты.

Профессор Абат Сатыбайұлы «Қанағат қарынға ғана керек, ал талантқа ол жараспайды» деген ұстанымды ұран етіп, шешен-кәсіби маманның сөйлеген сөзінің кіріспесі мен қорытындысының сәтті шығуына септігін тигізетін ережелермен бөлісіп, шешеннің өз тарапынан тартымды мысалдарды іріктеп алуының маңыздылығын түсіндірді. Көпшілік алдында өрескел қателіктер жібермей, өтімді сөз сөйлеу үшін сөйлеу ырғағы және дауыс тонының үйлесімділігімен қоса, сөйлеу стилі мен тілінің тазалығына назар аударудың үлесі көп екені аңғартылды. Әр айтылған сөз тыңдаушының көңіліне қонымды болуына сөйлеушінің регламентті ескеруі мен мінбеде өзін-өзі ұстай білуі де әсер ететінін естен шығармау керектігі жеткізілді. Сонымен қатар, сөздің тартымдылығына, өзіндік ерекшелігіне, негізгі айтылар ойдың түсініктілігіне, айтылған ойдың сенімділігіне мән берудің маңыздылығы турасында кешенді кеңестер (160 кеңес) берілді.

Жүйелі сөз киелі екенін ұғынған ұмтылысқа толы жастар тобын мектеп оқушылары, студенттер және іскер кәсіби мамандар құрады. Шеберлік сағатының заман талабына сай офлайн және онлайн форматта қатар өткізілгендігі еліміздің өзге де өңірлерінен білімге ұмтылған болашақ кәсіби мамандардың қатысуына мүмкіндік берілді. Орайы түскен сәтті ұтымды пайдаланған қатысушылар өз көкейлеріндегі түрлі бағытты қамтыған өзекті сауалдарын қойып, толыққанды жауап ала алды. Шара соңында әр қатысушыға арнайы даярланған сертификаттар табыс етілді. Шешендік турасында топтастырылған жүз алпыс кеңесті ұйып тыңдаған жастар диалог, пікірталасу сәтіне арналған

Зерігүл АЖМУРАТОВА,
Филология факультетінің 3-курс студенті

Ерлік – елге мұра, ұрпаққа ұран

М.Өтемісов атындағы БҚУ-да 7-мамыр Отан қорғаушылар күніне және Ұлы Жеңістің 79 жылдық мерекесіне орай Ауған соғысының ардагерлерімен кездесу ұйымдастырылды. Әрбір азамат өз Отанына деген антын орындап шықты.

Іс-шараның басты қонақтары «Батыс Қазақстан Облысы бойынша Ауғанстан Соғысының мүгедек-ардагерлерінің қоғамы» қоғамдық бірлестігінің мүшелері Ауған соғысының ардагерлері Беркинғали Габделов, Анатолий Боровский өмір жолдарымен, Ауғанстан жеріндегі естеліктерімен бөлісті.

Кездесу «Ерлік – елге мұра, ұрпаққа ұран» деген қағиданы ұстана отырып, жас ұрпақты тарихымызды тереңнен тануға баулуға бағытталды. Сондай-ақ студенттеріміздің Отан тарихына деген сүйіспеншіліктерін арттыру, жеңіс салтанатын көре алмай кеткен боздақтардың ерлік істеріне тағзым етуге, өз халқымыздың тарихын құрметтей білуге, дүние жүзіндегі басқа ұлт өкілдерінің достығын нығайтудың маңызына назар аудару.

Студенттеріміз де кездесуге асқан қызығушылықпен атсалысты. Солардың бірі 2-курс студенті Фатима Амантай М.Мақатаевтың «Отан туралы» өлеңін жүрекпен орындаса, орыс тобының ИС-12 және ИР-11-1 топ студенттері гитараның сүйемелдеуімен Жеңіс туралы әндерді ерекше орындады. Сонымен қатар, келген қонақтарымыз жастарға жылы лебіздерін жеткізді.

«Ата - бабаларымыздың арқасында бүгінгі күні өз тәуелсіздігімізді алып, егеменді ел болып, әлемге танылып отырмыз. Өз әнұранымыз, өз елтаңбамыз, әрқашан биіктен көрінер туымыз бар. Бұл біз үшін үлкен қуаныш, үлкен бақыт. Қуанышымыз, жеңісіміз ұзағынан болсын деп бүгінгі мерекелік шарамызды аяқтаймыз. Елімізде бейбітшілік болсын! Аналарымыздың зарлаған, сәбилеріміздің жылаған дауысы естілмесін! Айбынды азаматтарымыз аман болсын!» - деп аяқтады кездесуге қатысқан факультет деканы Дина Абулқасова.

Б.С.НАСЫРОВА,
БББ оқытушысы, аға куратор

XXI ғасырдың ең ықпалды басқару теоретиктерінің бірі Питер Друкердің ойынша, ойлаудың бұл түрі бар адамдар үнемі өзгерістерді іздейді, оларға реакция жасайды және оларды мүмкіндік ретінде пайдаланады. Кәсіпкерлер мен басқа адамдар арасындағы басты айырмашылық - ойлаудың ерекшелігінде. Атап айтқанда үш ерекше қасиеті бар - олар белсенді, жауапты және нәтижеге бағытталған.

«Кәсіпкер – ойдың емес, істің адамы». Олар іс-әрекетке бейім, бірақ көп ойланады. Әр қадамын үнемі мұқият ойластырып жоспарлайтын өте тиянақты адамдар. Бүгінде айқын және толық бизнес-жоспар құру – кәсіпкерлер үшін «ойға» да, «іске» де қабілетті болу қажет екенін көрсетеді.

«Кәсіпкерлердің бар ойлайтыны – ақша» деген тұжырым да бар. Шын мәнінде, кәсіпорынның аман қалуы үшін капитал қажет. Жеткілікті қаржыландыру болмауына байланысты бизнесте түрлі сәтсіздіктер болып жатады. Алайда ақша – сәтсіздіктен сақтайтын жалғыз қорған емес. Көптеген табысты кәсіпкерлер ақша жетіспеушілігін жеңіп шығып, венчур бастады. Ондай кәсіпкерлер үшін ақша – мақсат емес, ресурс қана.

Кәсіпкерлер – жолы болғыш адамдар. «Тиісті уақытта тиісті жерде» болудың артықшылығы күмәнсіз, бірақ «дайындық мүмкіндіктермен ұштасқанда ғана сәттілікке қол жеткізіледі» деген мәтелдің де жаны бар. Мүмкіндік туындаған кезде соған дайын болған кәсіпкерлер көбінесе «табысты» болып көрінеді. Шын мәнінде, олар жай ғана жағдайды жеңуге және табысқа жетуге дайындалды. Табысқа жетудің өзі – дайындық, табандылық, тілек, білім мен жаңашылдықтың ұштасуы.

Кәсіпкерлер – ерекше тәуекелшіл адамдар. Кәсіпкерлік

1. Білім алушыларға бизнес идеяларды түрлендіруге үйрету.
2. Бизнес идеяларды іріктеуге дағдылану, шешімдер қабылдай білу.
3. Жаңа креативті идеяларды жүзеге асыру.

Күтілетін нәтиже:

- Білу және түсіну: Берілген ақпарат бойынша бизнес ұғымдарын кеңейтеді. Болашақты сипаттайды, болжайды. Берілген тапсырманы салыстырады, мысалдар келтіреді, білімдерін толықтырады. Қызығушылықтары артады.
- Қолдану және талдау: Сөзбен келтірілген материалдарды өзгертеді, түрлендіреді. Тақырып түгелімен қамтылады. Студенттің белсенділігі артып, жан-жақты талдауға, ойын ашық айтуға жаттығады. Топпен жұмыс жасай алады және өзгенің ойын құрметтеуге үйренеді. Студенттер өз бетімен жұмыс жасауға дағдыланады. Танымдық қабілеттері артады.
- Жинақтау және бағалау: Мәселені шешуде өз білімдерін шығармашылықпен ұштастырады. Нақты идеяларды тұжырымдайды және шешімдер қабылдайды. Оқу мен жазу арқылы сын тұрғысынан ойлауға үйренеді. Студент өзін-өзі және өзгені бағалауды үйренеді.

Сабақта қолданылатын әдіс-тәсілдер: сұрақ-жауап, миға шабуыл, ынтымақтастық және топтағы бірлескен жұмыс, автономды топ, ақпараттық-коммуникациялық технологиялар, сыни тұрғыда ойлаудың ортақ әдісі, сәттілік шеңбері, кері байланыс-сұрақ-жауап әдісі.

Оларға толығырақ тоқталып кететін болсақ: Сұрақ-жауап арқылы студенттің сабаққа қатысын тексеру. Миға

Сабақтың басында оқытушы сабақтың тақырыбын, сабақтың мақсатын айтып өтеді. Содан кейін тақырып бойынша студенттердің сабаққа дайындықтарын байқау мақсатында оларға бір-бірден ақ қағаздар үлестіріп береді. Қайшы пайдаланбай алдарындағы ақ қағаздан адамның бейнесін жасау тапсырылады. Орындау уақыты - 1, 2 минут.

Келесі оқытушы студенттердің сабаққа деген қызығушылықтарын ояту мақсатында топтарға әріптер таратылады. Бұл жерде студенттердің шапшаңдығы, зеректігі анықталып, ынтымақтастық және топтағы бірлескен жұмыс әдісі мен автономды топ әдісі жүзеге асыралады.

Тапсырманың шарты келесідей: берілген әріптерден пәнге қатысты үш тілде глоссарий құрастыру, дайындық уақыты 3 минут, болғасын аудиорияға айтып беру. Студенттер белсенділік танытып, қызығушылықтары артып жақсы қатысты.

Келесі «Табысты кәсіпкердің ерекше қасиеттерін атаңыздар және оған өз тобыңыздан мысал келтіріңіз?» деген сұрақ берілді. Екі топ мүшелері кезекпен әрқайсысы тұрып жауап берді. Бұл кезеңде ынтымақтастық, сыни тұрғыда ойлаудың ортақ әдістері қолданылады. Студенттер берілген тапсырманы жауапкершілікпен орындады.

Келесі сәттілік шеңбері, яғни сұрақ-жауап айдары деп аталатын кезең, ол кезде сәттілік шеңберіне 1,2,3 сандары салынған. 1 саны «Менеджмент» тобы, 2 саны «Экономика» тобы, 3 саны «Сыйлық» деп анықталып қойылды. Шеңберді айналдыру арқылы қай топқа түссе солар сұраққа жауап береді. Топтар қойылған сұрақтарға үлкен жауапкершілікпен, қызығушылық танытып жауап берді. 3 саны шығып екі топқа да сыйлық табысталды.

КӘСІПКЕРЛЕР - ЖАСАМПАЗ ИННОВАТОРЛАР

процестің негізгі элементі – тәуекел тұжырымдамасы. Алайда кәсіпкер қабылдайтын тәуекелді көпшілік сәл өзгеше түсінеді. Сырт көзге кәсіпкер «құмар ойын ойнаушы» сияқты болып көрінгенімен, шындап келгенде, ол – «есептелген» тәуекелге ғана баратын адам. Көптеген кәсіпкерлер жоспарлау мен дайындық кезеңінде көп жұмыс атқарады, сол арқылы тәуекел қаупін азайтады және өз көзқарастарының жүзеге асуын қадағалайды.

Кәсіпкердің этикаға сай көшбасшылық қасиеттері болады. Олар: айналасындағылардың әл-ауқатына қамқорлық жасау; басқалардың дербестікке құқығын құрметтеу; сенімділік пен адалдық; әділдік, объективтілік; құпиялылық; тиісті күш-жігер; кәсіби міндеттерді нақты орындау; айқын жанжалдарды болдырмау; жалпы әлемдік заңнаманы сақтау; әлеуметтік жауапкершілік; қоршаған ортаны қорғау.

Әлеуметтік кәсіпкер дегеніміз - қоғам игілігі үшін өзгерістер енгізу үшін жұмыс істейтін адам. Әлеуметтік кәсіпкерлер бизнестің әдіснамасын қолдана отырып оң өзгеріс енгізу мақсатында инновациялық бағдарламалар мен өнімдерді әзірлеу арқылы өзгерістерді өз бизнесі арқылы жүзеге асырады.

Жаһандық кәсіпкерлер – көзі ашық, мүмкіндіктерге бағдар ұстанған, түрлі көзқарастар тұрғысын түсіне алатын және оларды ерекше тұрғыдан қорыта алатын кәсіпкерлер. Олар өз ұлттық ерекшелігін жоғалтпай, жаһандық бәсекелестіктің біртұтас көрінісін қалыптастыру үшін ұлттық айырмашылықтардан биік тұрады. Ал, креативті кәсіпкер-бұл өзінің шығармашылық идеяларына құмар адам. Оның басты қасиеті - ол өз ісінде талант пен ақшаны біріктіреді.

Креативті кәсіпкерлер олардың бұл іске деген көзқарасы, ең алдымен, пайда табу үшін емес, не істеп жатқанына деген сүйіспеншілікке негізделгенін айтады. Кәсіпкерлік шешім-бұл талдау, болжау, оңтайландыру, экономикалық негіздеу және кәсіпкерлік істің нақты мақсатына жетудің көптеген нұсқаларының ішінен балама таңдау нәтижесі. Кәсіпкерлік шешімнің импульсі мәселені шешу немесе оның өзектілігін төмендету қажеттілігі болып табылады. Кәсіпкерлердің инновациялық ұстанымдары келесідей: мемлекетпен әріптестікке бағдарлану, тұрақты даму мен жетілдіруге ұмтылу, инновациялық ойлау, икемділік және бейімделу, клиенттер үшін құндылық құру.

Кәсіпкердің табандылық туралы концепциясына төзімділік, табандылық, шешім қабылдау, мақсатқа ұмтылу, стресске төзімділік жатады.

Кәсіпкерлік пәнінен сабаққа қатысқан ГМУ-31, ЭИМ-31 топ студенттері.

Сабақтың мақсаты: Мемлекеттік және жергілікті басқару, экономика және менеджмент білім беру бағдарламалары бойынша білім алушыларға бизнес идеялар ойластыру және құрастыра білуде креативті идеялардың туындауына жол ашу.

Сабақтың міндеттері:

шабуыл әдісін жаңа сабақ бастар алдында сұрақ қою арқылы жаңа сабақтың тақырыбын ашуға болады. Әдістің тиімділігі студентке сұрақ қою арқылы ой-өрісін дамытады, зерттеулер жүргізіп ойын еркін жеткізу. Ынтымақтастық және топтағы бірлескен жұмыс әдісі топтық мәселені ұйымдасып шешу қабілеттерін арттырады. Топтағы достық қарым-қатынасты нығайтады. Автономды топ әдісі студенттердің белгілі-бір бірлескен жұмыс топтарына арналады. Ол топтар арнайы принциптерге сәйкес қалыптасқан топтар, себебі тапсырманы орындауда олардың мақсаттары мен қажеттіліктері бірдей болады. Сондықтан оларға материалдарды игеру бойынша жұмыстану оңай болады. АКТ- бұл есептеу техникасы құрылғыларымен жұмыстану, сондай-ақ телекоммуникация құралдарын қолданып жүзеге асырылатын ақпараттармен өзара әрекеттесу үрдісінің әдістері. Сыни тұрғыдан ойлаудың ортақ әдісі бұл адамның өзінің және өзгенің ойын объективті тұрғыда бағалау. Барлық шыққан қорытындыларды мұқият жан-жақты тексере білу қабілеті. Оны шығармашылық ойлау деп те атайды. Қабылдаған шешімдерге жауапты болу мүмкіндігін береді. Ақпаратпен жеке жұмыс жасау мәдениет деңгейін арттырады. Талдау жасау, жеке шешімдерге келу қабілетін қалыптастырады. Өз шешімдерінің нәтижесін болжау мен жауапкершілікке алуды көздейді. Бірлескен іс-әрекетте диалог мәдениетін дамытуға мүмкіндік береді.

Сабақтың әдістемелік жағынан қамтамасыз етілуі: Ватман, А4 парағы, АКТ, маркер, түрлі-түсті қағаздар.

Сабақтың түрі, типі: дәстүрлі және аралас оқыту (blended learning).

Сабақ кезеңдері келесідей: Кіріспе. Тапсырмалар мен сұрақтар. Оқытушының әрекеті. Топтық жұмыс. Студенттердің әрекеті. Топтық тапсырма. Оқытушының әрекеті. Кері байланыс. Студенттердің әрекеті. Қорытынды бағалау. Оқытушының әрекеті.

Сабақты ұйымдастыру: Оқытушы студенттермен жылы шырайлы амандасып, назарларын сабаққа бағыттайды.

Келесі кезең бойынша топтық тапсырма берілді, ол жасанды интеллект көмегімен ұлттық киім және ұлттық әшекей бұйымдарын әлемдік брендтер қатарына қалай қосасыздар? Орындау уақыты - 3 минут. Бұл кезеңде автономды топ, ынтымақтастық және топтағы бірлескен жұмыс әдісі жүзеге асырылды.

Алға қойған тапсырмалар:

Неден бастаймыз? Қандай тауар және кімге арналады?

Шетелдік тұтынушыларды қалай қызықтырасыздар?

Тауардың жасалу жолдары?

Қалай жүзеге асырасыздар? Табыс түсіру жолдарын сипаттаңыздар?

Әрбір топ қызықты алдарындағы плакаттарын дайындап сызбалармен, суреттермен бейнелеп, түрлі-түсті қағаздарды қолданып жұмыстанды.

Қазіргі заманның революциясы болып табылатын жасанды интеллекттің көмегімен Отандық өнімдерімізді жылжыту, ұлттық құндылықтарымызды арттыру мақсаттарын жүзеге асыру жолдарын қызығушылықпен айтып, талдап берді.

Қорытынды кезеңі және студенттерді бағалау. Бұл кезең студенттермен кері байланыс орнату деп аталады. WhatsApp – тың көмегімен сұрақтарға жауап беру және [www. avtodraw.com](http://www.avtodraw.com) – қосымшасы көмегімен көңіл-күйлерін анықтау.

Оқытушы кері байланыс жүргізу арқылы студенттердің сабақты түсінгенін және көңіл-күйлерін анықтады.

Қорытындылай келе, жалпы сабақ барысында студенттердің креативті ойлауын, сауалдар жүргізуде бір-бірін тыңдауы, сұрақтарға шапшаң жауап беру, топпен жұмыс жасау, шұғыл шешім шығару мен жауап берудегі ерекшеліктері, жетекшілік қабілеттері ашылды.

Ф.Қ. МУХАМБЕТҚАЛИЕВА

Бизнес, басқару және туризм білім беру бағдарламасының аға оқытушысы

ОЛИМПИАДА ЖҮЛДЕГЕРЛЕРІ

6 мамыр күні Алматы қаласындағы К.Сағадиев атындағы Халықаралық Бизнес Университетінде Менеджмент және бизнес кафедрасының ұйымдастыруымен Менеджмент мамандығы бойынша ХҮІ Республикалық студенттік пәндік олимпиада өткізілді.

Пәндік олимпиадаға М.Өтемісов атындағы БҚУ-дың Бизнес, басқару және туризм білім беру бағдарламасының аға оқытушылары М.Ю. Жумағалиева мен Ф.К.Мухамбеткалиеваның ғылыми жетекшілігімен Экономика және менеджмент білім беру бағдарламасының 3-курс студенті Г.Т. Өтебаева, 2-курс студенттері А.У.Даулеткалиева, Н.Н.Патуллаева қатысып, жүлделі 3-орынмен марапатталды.

Олимпиадада студенттер Менеджмент пәні бойынша теориялық базалық білімдері мен жағдайларды талдауда, шешімдер қабылдауда жетекшілік дағдыларын жоғары деңгейде көрсетті.

Білім бәйгесінде оза шапқандар

4 мамыр күні Алматы қаласында Алматы Менеджмент Университетінің (AlmaU) базасында Халықаралық қатынастар және Аймақтану білім беру бағдарламалары бойынша ХҮІ Республикалық студенттік пәндік олимпиада өткізіліп, халықаралық қатынастардың өзекті «Тұрақты даму және Қазақстанның сыртқы саясаты» тақырыбына арналды. Аталған шара халықаралық қатынастар мен аймақтану саласындағы жетекші сарапшылар мен жас таланттарды жинады.

Олимпиада жұмысына БҰҰ Ғаламдық коммуникациялар Департаментінің өкілі және ҚР-дағы БҰҰ Ақпараттық Бюросының басшысы Властимил Самек төрағалық етті. Республикалық студенттік пәндік олимпиада қорытындысы бойынша құрамында Хайруллин Азамат, Амантаева Перизат, Ғабдолғазиз Алмас болған М.Өтемісов атындағы БҚУ командасы (тілі: ағылшын) жүлделі 2-орынға (ғылыми жетекшісі: Г.Н.Есеева) ие болса, құрамында Хамитова Мадина, Ермағамбетова Камила, Серікқали Нұрхат болған команда (тілі: қазақ) «Үздік креативті презентация» арнайы номинациясы (ғылыми жетекшісі: Н.Н.Майманова) бойынша марапатталды.

Студенттеріміз бен олардың ғылыми жетекшілеріне шығармашылық табыстар мен жаңа белестерді бағындыруын тілейміз!

Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындары студенттері арасындағы ХҮІ Республикалық пәндік олимпиадасының (бұдан әрі – Олимпиада) ІІ республикалық кезеңі Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігі базалық ЖОО ретінде белгілеген Темірбек Жүргенов атындағы Қазақ ұлттық өнер академиясында өткізілді.

СӘЖ элементінде

Еліміздің ЖОО-нан келген 50-ден аса қатысушылар арасынан студенттеріміз жоғары дәрежеде өнер көрсетіп, жүлдегерлер қатарынан табылды. Атап айтсақ, Бимашева Жасмина - 6B02197 «Сән және костюм дизайны» (Фэшн-дизайн) білім беру бағдарламасы, «Эскиздік графика» және «Киімді мұлаждық моделдеу» пәндері бойынша ІІІ орын иеленсе, Азамат Аяулым - 6B02197 «Сән және костюм дизайны» (Театр және кино костюмінің дизайны) білім беру бағдарламасы, «Костюмографика» және «Киімді пластикалық моделдеу» пәндері бойынша белсенді түрде қатысып, өнер көрсеткені үшін алғыс хатпен марапатталды. Жетекшісі: Көркем еңбек және мектептегі дизайн мұғалімдерін, сән және дизайн мамандарын дайындау білім беру бағдарламаларының аға оқытушысы, магистр – Э.Е.Файзуллина.

Студенттерімізді жетістіктерімен құттықтаймыз! Өнердің биік шыңынан көріне беріңіздер!

Музыка – жүрек тілі

Алматы қаласында Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясында «6B01406 – Музыкалық білім» БББ бойынша Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындарының студенттері арасында ХҮІ Республикалық студенттік пәндік олимпиада өтті.

2024 жылғы республикалық олимпиадаға «6B01406 – Музыкалық білім» білім бағдарламасының «Музыканы оқыту әдістемесі» номинациясы бойынша ҚР жоғары оқу орындарының 15 студенті, ал «Музыкалық ағартушылық» номинациялары бойынша 12 студент қатысты. Олар: Құрманғазы атындағы Қазақ ұлттық консерваториясы, Абай атындағы Қазақ ұлттық педагогикалық университеті, Х.Досмұхамедов атындағы Атырау университеті, М.Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан университеті, Қожа Ахмет Ясауи атындағы Халықаралық Қазақ-Түрік университеті, М.Х.Дулати атындағы «Тараз өңірлік университеті», М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің «Музыкалық білім» БББ 4-курсында білім алушы студенттер олимпиадаға қатысып, басқа жоғарғы оқу орнынан келген студенттермен тәжірибе алмасты. Олимпиаданың қорытындысы бойынша Н.А.Зайыров (жетекшісі К.Е.Бисекова), 6B01406 Музыкалық білім «Музыкалық ағартушылық» номинациясы бойынша

жоғары көрсеткішке қол жеткізіп, Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің ІІІ дәрежелі дипломымен марапатталды. Сонымен қатар, А.С.Сақы (жетекшісі К.Е.Бисекова), «Музыка мұғалімінің кәсіби құзыреттілігі» номинациясы бойынша дипломмен, А.А.Ибатова (жетекшісі Л.Қ.Өмірзақова), «Музыка сабағының инновациялық – технологиялық жабдықтылығы» номинациясы бойынша дипломмен, Б.Е.Ажгереева (жетекшісі Л.Қ.Өмірзақова), «Қазақ дәстүрін жаңғырту» номинациясы бойынша дипломмен марапатталды.

Құттықтаймыз!

XXI ғасыр – білім мен ғылым ғасыры. Заман талабына сай бәсекеге қабілетті, ұлттық құндылықтың туын биік ұстайтын жас ұрпақты тәрбиелеу – маңызды міндет. Осы тұста, Елбасы: «Еңсесін енді көтеріп келе жатқан біздің еліміз үшін дарынды ұрпақтың орны мүлде бөлек» – деп, дарынды да дарабоз жастарымыздың қабілетін айрықша атап өткен болатын.

ПӘНДІК ОЛИМПИАДА – ҒЫЛЫМНЫҢ АЛҒАШҚЫ БАСПАЛДАҒЫ

Атағы мен даңқы, айбыны мен ауқымы спорттық олимпиададан аласалау болса да, маңызы одан кем қалмайтын

ғылым бәсекесінің маңызды басқышы – пән олимпиадасы. Шымкент қаласындағы Ө.Жәнібеков атындағы

Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университетінде Қазақстан Республикасының ЖОО студенттері арасында «В015 – Биология мұғалімдерін дайындау» білім беру бағдарламасы бойынша өткізілген XVI Республикалық студенттік пәндік олимпиадаға М.Өтемісов атындағы БҚУ, Жаратылыстану-география факультетінің «В01526 Биология-География» БББ 3-курс студенті Тунгатар Жангүлім Серикқызы мен «В01509 Биология» БББ 3-курс студенті Камал Нәзира Нұрлыбекқызы қатысты. Жетекшісі «Биология, химия, география мұғалімдерін дайындау» білім беру бағдарламасының аға оқытушысы Кажымуратова Ж.С.

Олимпиада екі кезеңді қамтыды. Бірінші кезеңде олимпиадаға қатысушылардың теориялық білімдерін тексеру мақсатында жеке тапсырмалар ретінде тест сұрақтары берілсе, ал екінші кезеңде практикалық бөлім бойынша тапсырмалар орындалды. Сондай-ақ, топ бойынша командалық тапсырмалар бойынша практикалық турдың тәжірибелік кезеңі өтті. Бұл кезеңде факультетіміздің студенттері Тунгатар Жангүлім Серикқызы мен Камал Нәзира Нұрлыбекқызы «Биологияны оқыту әдістемесі» курсы бойынша жағдаяттық тапсырмалар орындап, биологияның негізгі бөлімдері бойынша өз білімдерін жеткілікті дәрежеде көрсете білді.

Олимпиада соңында студенттер Ө.Жәнібеков атындағы Оңтүстік Қазақстан педагогикалық университет ректорының арнайы «Алғыс хаты» және бағалы сыйлықтармен марапатталды. Сонымен қатар, Қазақстан

Республикасының ЖОО студенттері арасында «В01508 -Химия мұғалімдерін даярлау» білім беру бағдарламасы тобы бойынша XVI Республикалық пәндік олимпиадасы Ш.Есенов атындағы Каспий технологиялар және инжиниринг университетінде өткізілген болатын. Олимпиадаға М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті атынан Жаратылыстану - география факультетінің «В01508

Химия-Биология» білім беру бағдарламасының 3-курс студенттері Ермағамбетова Асылай мен Чернухина Милана қатысып, жүлделі III орын және арнайы ректордың алғыс хатымен марапатталды. Жетекшісі «Биология, химия, география мұғалімдерін даярлау» БББ оқытушысы, магистр М.М. Мукашева.

Жыл сайын өткізілетін Республикалық студенттік пәндік олимпиада жоғары деңгейде өтіп қана қоймай, студенттердің пәнге деген қызығушылығын арттыруда.

Республикалық пәндік олимпиада – студенттер үшін үлкен мүмкіндік, биік шыңдарға шығатын алғашқы қадам. Сондықтан да білімді де білікті шәкірттеріміз көп болып, университетіміздің атағын шығаруларына тілектеспіз.

Түлектер кездесуі

Мамыр айының 13-жұлдызында М.Өтемісов атындағы БҚУ жаратылыстану-география факультетінің 1984 жылғы түлектерінің 40 жылдық кездесуі ұйымдастырылды.

Факультет ұжымы 40 жыл бұрын білім алған түлектерін оқу ғимаратында қонақжайлықпен қарсы алды. Жаратылыстану-география факультетінің оқу ісі жөніндегі декан орынбасары Киешева Динара Жайдармановна мен «Биология, химия, география мұғалімдерін даярлау» білім беру бағдарламасының доценті, х.ғ.к. Нина Константиновна Череватова түлектерге арнайы құттықтау сөз сөйлеп, факультетіміздің қазіргі таңдағы жетістіктерімен бөлісті. Факультетіміздің белсенді студенттері атынан «В05301 Химия» БББ 1-курс студенті Нурлыбаев Саят патриоттық ән шырқап,

келген түлектерге керемет көңіл сыйлады. Түлектер қызықты студенттік шақтарын еске алып, студенттік кездегі «Химиктер Гимнін» шырқады. Сондай-ақ дәріс берген ұстаздарын еске алып, қызыққа толы кезеңдерімен ой бөлісті.

ТЕАТР – өмір айнасы

«МҰРАГЕР» студенттік театрының қоржыны тағы бір қойылыммен толықты. Аталмыш туынды ирландиялық жазушы, драматург Самюэль Беккеттің «Огайо стиліндегі экспромт» абсурдының желісі бойынша сахналанады. Қойылымның со - авторы және қоюшы-режиссері Режиссура білім беру бағдарламасының 5-курс студенті Карім Арайлым Асылбекқызы, жетекшісі - Искакова И.И.

Қазіргі қоғам жастардың арасындағы белең алған тақырып – махаббат мәселесі. Махаббат машақатын тартып, қос ғашықтардың ішкі жан дүниесін, сезімін, тайталасын суреттейтін қойылым барысында көп нәрсе көрерменге жеткізілді. Адам баласы ішкі жан дүниесіндегі келеңсіз жағдайларын көп ашып айта алмайды, ал осы спектакль барысында көптің айталмағаны ақтарылғандай болды.

Көзайым бола білген «Мұрагер» студенттік театрының әр қойылымы жүрекке жетері хақ. Осы орайда театр студенттеріне сарқылмас шабыт, таусылмас төзім, мықты күш-жігер, алдағы жұмыстарына сәттілік тілейміз!

Алдағы жоспарларға сай студенттік театр өз жұмысын қарқынды жүргізуде. Ұстаздардың жетекшілігімен бітіруші түлектеріміз әртүрлі жанрда қойылымдар дайындап, көрерменге ұсынуда. Театр әр жанды өз қойылымының көрер көзі болуға шақырады.

Менің бұл елге саяхатым Алматы Менеджмент университет докторантурасында оқитын қызым Самалдың ұсынысымен болды. Қазақстандық докторанттарды Черногорияның UDG (University of Donja Gorica) университеті ректоры Веселина Вукотич Американың Arizona State University қолдауымен оқу - тәжірибе алмасу курсына шақырған екен. «Мама, докторанттардың көбі отбасымен барады, мен сені алып кеткім келеді» дегені. Әлем аралап кеткенді ұнататын, табиғатымнан сапаршыл мен бұл ұсынысты қуана қабылдадым. Қызым менің «ашылмаған аралдарға» саяхаттағым келетінін, бұл дегенің бұрын болмаған елге бару екенін жақсы білетін. Әлемнің күрделенуімен қатар қазір елдер арасы тым жақындады ғой. Астанадан ұшқан біздің топты ел астанасы Подгорица аэропортынан қабылдаушы жақ қарсылап алып университетке жақын VERDE қонақ үйіне жайғастырды. Біздің топ:

Олар туралы Норвег әскери жазушысы Хенрик Энджелл - «Эти красивые люди, все фантастично, как в сказке... это Черногория» деген.

Саяхатсыз өмір маған сүреңсіз күн кешу сияқты болып көрінеді. Құдайға шүкір, арманым заманым сай. Әр елдің өзіндік ерекшелігі болады, оны көргеннен кейін келесі елді көруге деген құштарлығың артып, қанаттанып кетесің! Не жазушы, не суретші емес адамның да қолына қалам алғызған сол елдің қайталанбас табиғаты мен сұлу адамдары. Оқырманға ана елге бар, мына елге бар деп ұсыныс жасап, басқалардың таңдауына жауапкершілік алудан аулақпын. «Аспан кең ұшам деген қанаттыға» деген. Қазақ үшін Қазақстаннан тыс жұмақ жоқ, қазақ боп туғанымға қуанамын дей тұра, Черногорияны бір көрген адам табиғаты мен адамдарының сұлулығына тамсанбауы мүмкін еместігін айтқым келді. Оған дәлел ретінде Черногория туралы біраз белгілі адамдардың ой пікірін келтірдім: «Прекрасные жемчужины природы в этом месте рассыпаны полными горстями» - Джордж Гордон Байрон. Владимир Высоцкий: «Мне одного рожденья мало, родиться б мне из двух корней, жаль Черногория не стала второю Родиной моей». Сіз бұл елден жалпы адамзаттық мәдени құндылықтарды көруімен қатар, сол шап-шағын елдің бай тарихы мен өзіндік ұлттық ерекшеліктерін көріп таң қаласыз. «Черногория является историческим чудом» - Уильям Гладстон, «Черногоцам в мужестве и героизме

нет равных ни в одной стране мира» - Александр Александров. Географтар әлемді біртұтас планетарлық масштабта қабылдай тұра, әр елдің өзіндік табиғи ерекшелігіне көңіл бөледі. Черногорияның құрлықтағы шекарасы - 614 шақырым. Ел оңтүстік - батысында 293 шақырым Адриат теңізімен шектеседі, оның су ауданы - 4800 шаршы шақырым. Осы жерде белгілі теңіз зерттеушісі Жак Кусто Адриат теңізінің бұл жағалауы Европадағы ең таза екенін атап көрсеткен. Теңіздің ең терең жері - 1330 метр, мөлдірлігі - 69 метр. Ел солтүстіктен оңтүстікке дейін бар болғаны 200 шақырымға созылып жатыр. Черногорияның географиялық орталығы мына мен тұрған Морача өзенінің

Жие қонып, құт дарызан жер жәннаты -

Қабылдаушылар біздің оледе болатын әр күніміздің сағатына дейін есептеп жоспарлап қойыпты. Докторанттардың бір жұмалық оқу кестесіндегі бос уақыттарын текке өткізбейтін пайдалы танымдық іс-шараларды да қарастырған. Он күндік сапардың өз еріктеріне қалдырылған үш күнін докторанттар қалай өткізгісі келсе де қабылдаушы жақ олардың барлық жағдайларын жасайтынын бірден айтты. Докторанттар әлемдік білім мен ғылымның жетістіктерін меңгеріп жатқанда, біз олардың отбасы мүшелері айналамыздағы табиғаттың тамашалығына тамсанып елмен, жермен, жергілікті халықпен етене танысып та үлгердік.

Адамның өсіп-өнген жерінде жарты жүрегі қалады деуші еді, ал мен қай елде болсам да сол елде жүрегімнің бір бөлшегі қалғандай болады.

Ғажайып әлемнің шағын ғана бір бөлшегі Черногория Европаның оңтүстік шығысында Балкан түбегінің Адриат теңізі жағалауында орналасқан. Ел тарихында Черногория деген атау XIV ғасырдың ортасынан, ал халқы туралы 1552 жылдан белгілі екен. Қазіргі астанасы Подгорица қаласының алып жатқан ауданы 1500 шаршы шақырым, немесе Черногория Республикасының 10,7 пайыз жері, қалада 170 мың адам тұрады. Қала төрт жүз жылдан астам түріктердің қол астында болып, тек екінші дүниежүзілік соғыстан кейін азат етіліп Черногорияға қайтарылған. Подгорицада Москва қаласы сыйлаған А.С.Пушкиннің ескерткіші бар. Ежелгі астанасы Цетине қаласы теңіз деңгейінен 680 метр биіктікте орналасқан, XV ғасырдан белгілі, қазір де шағын тамаша қала.

Бұл бұрынғы Югославия социалистік федеративтік республикасынан 1991-1992 жылдары елдегі ұлтаралық келіспеушіліктен бөлініп кеткен елдердің бірі. Бұрынғы СФРЮ-ды еске алғанда бір кезде оқыған мына мәліметті айта кеткенім де артық етпес. Югославияны 40 жыл басқарған Иосиф Броз Тито қазақша таза сөйлеген. Титоны Омбыда қазақ байы өкіл бала ретінде асырап алған. 1992 жылы Сербия мен Черногория Югославия Республикасы Одағын құрған болатын. Бірақ халықаралық қауымдастық бұл

одақты мойындамады. Қазір Черногория дербес мемлекет. Жері - 13812 шаршы шақырым, халқы - 621873 адам. Ұлттық құрамында черногориялықтар - 43 пайыз, мұсылмандар - 5 пайыз, қалғаны басқа ұлт өкілдері. Осы жерде менің ойыма біздің БҚО халқының саны түсті (693,4). Өйткені елді таңғажайып ететін елдің тұрған жері ғана емес, оны мекендеген тұрғындары да. Осы жерде француз жазушысы Виктор Мари Гюгоның сөзі еске түседі: «Величие нации не измеряется ее численностью», сондай-ақ француз публицисті Пьер Мардж: «Не памятники надо приходить сюда увидеть, не города: надо видеть этот народ, необыкновенный по своей истории, по своим обычаям, своему характеру и своей одежде». Черногорияның табиғаты қандай ғажап болса, халқы да сондай ғажап! Этнос мәдениетінің сипаты белгілі бір деңгейде ландшафт жағдайы арқылы айқындалады. Черногориялықтар дәл «тау баласы тауға қарап өседінің» дәлеліндей бойшаң.

Қазіргі жаһандану дәуірінде әлемдегі ақпараттық шекаралар ысырылып, әр ұлтқа тән өзіндік мәдениет жұтылып бара жатқанда кез келген ұлт өз рухын басқа ұлттарға жеткізуге мүдделі. Бұл тұрғыда Черногориялықтар өздерінің төл мәдени коды мен ұлттық рухын басқа елдерге үлгі боларлықтай қатты сақтаған патриот халық. Бұған бұл елде болған он күнде, әсіресе университет ұстаздарымен бірге теңіздік саяхатқа шығып, кеште түннің бір уақытына дейін кемеде өз тілінде ән салып, би билегенде көзімізді әбден жеткізді. Джузеппе Гарибальди: «Черногория, несомненно, занимает одно из первых мест. Легендарный героизм её народа делает честь человечеству» дегені тегін айтылмаған. Елде тәртіпсіздік, ұрлық, зорлық деген келеңсіз жағдайлар жоқ. Елдің үлкен қаласы Подгорицада түннің бір уақытына дейін саф ауасын жұтып жалғыз еркін қыдыра беруіңізге болады. Черногориялықтар өз тілдерінде сөйлейді. Ағылшын тілі мұнда да халықаралық тіл. Осы екі тілді де білмейтін адам да сол черногориялықтармен қалай болса да ежелгі танысындай тіл табысып кетеді. Черногориялықтардың жандары жайсаң, жүректері жылы, өздері өте сұлу адамдар.

бастауына жақын жерде.

География тілімен айтқанда осы шап-шағын территорияда үш геоморфологиялық құрылым: теңіз жағалаулық, құрлықтық, таулы айқын көрінеді. Шағын ел болғанына қарамастан мұнда қатаң таулық климатпен қатар, оңтүстігінде жерортатеңіздік климат белдеуі басым. Бұл ел жай туристерге ғана емес, әсіресе географтар үшін тамаша туристік маршрут. Себебі, бұл жерден көптеген географиялық рекордтарды кездестіруге болады. Бұл жерге сезімдері нәзік ақын-жазушылар мен суретшілер келсе, шабыттарының шалқитыны айтпаса да түсінікті. Елдің аты айтып тұрғандай Черногория таулары мен бұрын көрген тауларымынан (Кавказ, Альпа, Карпат т.б.) өзгеше. Тау жыныстары шығу тегі карст. «Лучше гор могут быть только горы» деген тұжырым да тауларды салыстырудан туындаған ғой. Гидтің айтуы бойынша Черногорияда биіктігі 2000 метрден асатын 48 тау мен өдемі 5 каньон бар. Европадағы ең терең каньон Тара өзенінде. Географтардың бір ерекшелігі олар өздері көрген жерлерінен көрмеген жерлері туралы көп біледі. Солай бола тұрса да, мен әрбір шет елді жаңа әлем ретінде қабылдаймын. Жүз рет естігеннен бір рет көргенге ештеңе жетпейтіні аксиома ғой. Мұндай табиғатқа адам тойымсыздықпен қарап, жанын

түлететіні сөзсіз.

Черногорияның өз Ниагариясы бар екен! Таулар мен теңіздің кездескен жеріндегі саф таза ауадай өмірде ауа жұтпағаныңды сезінесің. Олай болуының да жөні бар. Бұл әлемдегі экологиясы жағынан алдыңғы орындағы ел. Болашақ саяхатшылар үшін өзіміз болған жерлер туралы қысқаша мәліметтер берген жөн

болар. Теңіз жағалауларындағы елдерге барғанда бірден жағажайлық демалыс (пляж) туралы айтамыз. Адриат теңізі Европаның жылы теңіздерінің қатарында. Жаз айларында судың температурасы +25-28 градус. Ц.Адриатиканың Будва қаласынан Улцинь қаласына дейін ең үлкен жағажайлық белдеуі созылып жатыр. Черногорияда 29 көл бар. Оның

18-і мұздық көлдер. Соның ішінде тек Черногорияда ғана емес, Балкан түбегіндегі ең үлкен тұщы көл – Скадар ұлттық саябағы. Көлдің бір бөлігі Албания мемлекетіне қарайды. Көлде қырыққа жуық арал бар. Скадар көліне тамаша экскурсия болды.

Скадар көл жағасындағы серуен

өте алмайтын ең тар көше осы қалада. Котор қаласын ашық аспан астындағы мұражай деуге әбден лайық. Бұл жерде ешқандай асыра сілтеу жоқ. Археологтар үшін зерттеу нысандары жеткілікті.

Будва қаласының архитектурасынан оның тарихын көруге болады. Мұнда Византия, Серб, Түрік, Австриялық тағы да басқа елдердің құрылыстарын кездестіресіз. Қаладағы ұзындығы 38 шақырым жағажайдағы демалыс уақыты оныншы мамырдан басталып, қарашаның ортасына дейін созылады. Будва маңындағы Свети-Стефан шағын түбегі жұлдыздар София Лорен, Сильвестр Сталлоненың жазғы демалыстарын өткізетін сүйікті орыны. Бұл жердің ауа-райы мен пейзажы тамаша. Ол бірінші шілдеде ашылады. Жалпы Будва-Черногория туризмінің метрополі.

Бар қаласы тоғызыншы ғасырдан белгілі болған. Бұл Еуропаның осы бөлігіндегі ең үлкен порттардың бірі. Ел экономикасы үшін өте маңызды қала. Еуропадағы ең көрі отырғызылғанына 2000 жылдан асқан Зейтүн (олива) ағашы да жайқалып тұр. Цетине қаласында президенттің жазғы резиденциясы, 1910

Тәрбие – тал бесіктен

**«Ұлт тәрбиесі баяғыдан бері санасып келе жатқан тақтақ жол»
М.Жұмабаев**

Халқымыздың сан ғасырдан ұстанған өмір, тіршіліктерінің ерекшеліктерінен туындаған, ұлттық тәлім-тәрбиеге толы салт-дәстүр, әдет-ғұрыптары өте мол. Олардың көбі қазіргі педагогика, этика, психология сияқты ғылымдармен ұштасып, осы күнгі ғылым деңгейіне топтасып, түсіндіріліп жатыр. Тәлім-тәрбие ең алдымен, туған үйден бастау алады. Қазақ халқы ежелден тәрбиеге ерекше мән берген. Бала тәрбиесінің білімді, өнегелі, саналы, жақсы адам болып қалыптасуына үлесі зор. Бау-бақшаны қарап, баптап өсіретіні секілді, бала тәрбиесіне де ата-ананың, бала-бақшаның, мектептің алатын орны ерекше. Ата-ана балаға көргенін, білгенін, өмірден түйгенін айтып, көрсетуінің өзі тәрбиенің басы. Бала кішкентай кезінде көп нәрсені тез қабылдағыш, зейінді келеді. Міне, осы кезде ата-ана баласының қасында болып, оған бағыт-бағдар беріп, бірге өсуі керек. «Қызы анадан үйренбей өнеге алмас, Ұлы атадан үйренбей сапар шекпес,- дейді, халық даналығы. Ана қызына, ата ұлына білгенін айтып отырса бұның өзі бала тәрбиесіне үлес қосып, жақсы азамат болып қалыптасуына маңызы зор. «Балаға өз тіліңмен емес, баланың тілімен сөйле» - дейді халық даналығы. Міне, ата бабамыз баланы қалай тәрбиелегенін осындай дана сөздерінен көруімізге болады.

Қазіргі заманда жас ұрпаққа сапалы тәрбие беру әлеуметтік құрылымның ең маңызды міндеттердің бірі. Бұлдіршін кез мінез-құлық, адам бойындағы қасиеттердің қалыптасатын кезі. Бұл уақытта – отбасынан берілген тәрбиенің маңызы зор. Бірақ тәрбие жағы балабақша мен білім ордаларына тапсырып жататынын көріп жүрміз. Бұл дұрыс әрекет деп ойламаймын. Иә, рас мектеп тәрбиенің түрлі факторларын үйлестіріп, біріктірудің орталығы. Білім ордасы тәрбие мен білімді қатар үйретені де рас. «Тәрбиесіз алған білім - адам заттың қас жауы», - деп ата бабаларымыз айтып кеткен. Бірақ, ешқандай орта отбасынан, ата-анадан алған тәрбиені алмастыра алмайды. «Ата дан бала тусайшы, ата жолын қусайшы»- дегенде, атадан балаға мұра болып келе жатқан қасиеттерді үйретіп, қалыптастырудың еш жамандығы жоқ деп ойлаймын. Осы деңгейлерді сақтап, бойына сіңіре білген адам қалай да көпшілік арасында зор қошеметке ие болары сөзсіз! Тәрбиенің адам өміріндегі маңызы зор. Жақсы тәрбие көріп өскен адам ұрпағына да дәл осылай, одан да көп, мол қазыналы мұра- тәрбиені қалдырады. Сол себептен, «Тәрбиетал бесіктен»- дейді дана халық!

Ботагөз НҰРБОЛАТҚЫЗЫ,
Филология: қазақ тілі мамандығы
3 – курс студенті

ЧЕРНОГОРИЯ

Көлмен жүзіп келе жатқанда құстардың қаншама түрін көруге болады. Ол заңдылық, өйткені бүкіл Еуропада құстың 666 түрі болса, оның 508 түрі көл мен оның маңында кездеседі екен. Көл балық түрлеріне де бай. Осы жердегі дәмхана иесі бізді екі мәртебе әр түрлі балықтардан дайындалған бал татыған тағамдарымен қонақ етті. Географ-биологтар физиологиясын жақсы білетін Жыланбалық (Угорь) балығы осы көлде бар. Ол уылдырығын шашу үшін Саргасс теңізіндегі Куба, Багам аралдарының жағалауына барып уылдырығын шашқаннан кейін сол жерде өледі. Кішкентай Жыланбалықтар үш жыл жүзіп осы жерге қайтып оралады. Черногорияда біз Подгорицадан басқа Пераст, Тиват, Котор, Будва, Бар, Цетине қалаларында болдық. Маған кез келген қаланың мінезі мен көңіл-күйі бар болып көрінеді.

Елдің кез келген қаласын айтпағанда шағын елді мекендерінің де туристік потенциалы жоғары. Котор қаласы елдің теңіз шаруашылығымен айналысатын орталығы болуымен қатар, мәдениет, білім орталығы. Бір қызығы бүкіл әлемдегі екі адам қатар

жылы салынған Франция елшілігінің ғимараты бар. Әлемдегі алғашқылардың бірі болып кириллицемен басқан типография болған. Бұл жердің өсімдіктер дүниесі 2800 түрден тұрса, оның 22 түрі эндемик. Өсімдіктердің қанық реңімен гүлдеп тұрған ағаштарға қарап тұрғандағы сезімнің өзі... Магнолия ағашының әр бұтағында қаптап тұрған үлкен-үлкен аппақ гүлдері қазір де көз алдымда тұр! Қаншама шағын ел десек те ол ел туралы толық мәлімет беру мүмкін емес. Саяхатымыздың соңғы күні біздің тобымызды түгелімен Подгорица қаласының таңдаулы мейрамханаларының бірінде негізінен өздерінің ұлттық тағамдарымен қонақ етті. Қонақжайлылықтары бізден кем емес.

Баршаңызға, әсіресе ГЕОГРАФтарға Черногорияға саяхаттауды ұсынамын... Негізі ақшаң бар ма, жоқ па, оған қиналма, сол мезетте қалтаң көтеретін жерге тартып кет. Қай елге барсаң да әр жолы өздеріңіз үшін жаңалық ашасыздар. Ең бастысы өз «мендеріңіздің» жаңа қырларын көресіздер. Жаңа достар тауып кең дүние сіздер үшін бұрынғыдан да кеңейе түседі.

Біз қазір ел мен жердің киесін түсінеміз, оны кейінгі жастарға ұғындыру парызымыз. Көрмеген елдер мен жерлер сағым боп бұлдырап шақырып тұрады. Саяхат мәдени-рухани өсуге, өркениетті, озық үрдістерді қабылдауға мүмкіндік береді. Жастарға айтарым алты құрлық, төрт мұхитты шарлаңдар, қайда жүрсеңдер де алты алашты естен шығармаңдар! Көргендерің мен алған әсерлеріңді сараптап, нәтижесін Қазақ елінің әлем өркениетінің өрінде болуға жұмсаңдар! Өзінен кетпей, өзгеге жеткен адамдарды көріңдер. Қайда жол тартсаңыздар да сәтті сапар!

Сұлушаш ҚҰЛМАЛИЕВА,
Қазақстандық ұлттық
географиялық қоғамының мүшесі,
Астана қаласы

Профессиональная практика – неотъемлемая часть учебного процесса в любом университете. Она позволяет студентам не только закрепить полученные знания, но и приобрести ценные практические навыки, необходимые для будущей работы.

Требования к уровню подготовки студентов определяются на основе Дублинских дескрипторов первого уровня высшего образования (бакалавриат) и отражают освоенные компетенции, выраженные в достигнутых результатах обучения.

В настоящее время по образовательной программе 6В05301 – «Химия» профессиональная подготовка бакалавров предусматривает 2 вида практик: учебную и профессиональную, то есть производственную и преддипломную.

Именно в процессе практики непосредственно в научно-исследовательских лабораториях институтов, в химических лабораториях предприятий у студентов в полной мере вырабатываются такие

Экскурсия студентов 1 курса в ТОО «Уральская»
торгово-промышленная компания»

Во время экскурсии студентов
1 курса в химическую лабораторию
ТОО «Батыс су арнасы»

Преддипломная практика студентов
4 курса в испытательной лаборатории
экологии и биогеохимии
ЗКУ им. М. Утемисова.

Профессиональная практика студентов: шаг в мир реальной работы

качества, как стремление быть полезным обществу, уважение и любовь к производственному труду, отношение к нему как к жизненной потребности, чувство ответственности и долга за порученное дело, гордость за избранную профессию.

Определённое внимание уделяется вопросам стандартизации и метрологии, охраны труда и техники безопасности, а также мероприятиям по охране окружающей среды. Как пройдет практика, будь то учебная, производственная или преддипломная, зависит от её организации.

Согласно учебному плану и МОП 6В05301 – «Химия», в 2023-2024 учебном году профессиональную (учебную, производственную и преддипломную) практику должны были пройти 173 студента. Базами практик являются предприятия г.Уральск и ЗКО, такие как АО «Западно-Казахстанская машиностроительная компания» (гальванический цех, ЦЗЛ), АО «Уральский завод «Зенит» (гальванический цех, ЦЗЛ), АО «Жайықжылукуат» (ХЛ), ТОО «Батыс су арнасы» (ХЛ), АО «КПО б.в.» (ЦЗЛ), филиал РГП на ПВХ «Казгидромет» по ЗКО (ХЛ), испытательная лаборатория экологии и биогеохимии ЗКУ им. М. Утемисова.

Проводится большая работа по согласованию графиков прохождения практики совместно с Центром карьеры и трудоустройства.

Кроме этого, обучающиеся могут пройти профессиональную практику в индивидуальном порядке по решению руководства ОП. Основанием для такого решения может быть гарантийное письмо от сторонней организации о готовности принять обучающегося на

Производственная практика студентов 3 курса в химической лаборатории
РГП на ПВХ «Казгидромет»

Производственная практика студентов 3 курса в АО «КПО б.в.»

практику, заключение двухстороннего договора. Так, например, студенты прошли практику в Мангистауской области на базе химической лаборатории АО «Каражанбасмунай», в химлаборатории ТОО «Маслокомбинат «Пойма», ТОО «Ural petroleum», АО «Национальный центр экспертизы и сертификации» и др.

Центром карьеры и трудоустройства были организованы ознакомительные экскурсии во время учебной практики студентов 1 курса.

В заключение следует отметить, что высокий уровень организации и проведения профессиональных практик обеспечивают такие предприятия, как АО «КПО б.в.», АО «Уральский завод «Зенит», ТОО «Батыс су арнасы», АО «Жайықжылукуат». Хочется выразить слова благодарности университету Махамбета за большую и плодотворную работу, а также всем руководителям предприятий, содействующих в деле подготовки кадров - будущего нашей республики.

Г.Ж. СДИКОВА,
руководитель ОП по биологическим,
химическим наукам и окружающей среде, к.х.н.
А.Г. АБДРАХМАНОВА,
старший преподаватель, м.т.н.

Әр адам саналы ойлау дәрежесіне жеткен кезде, «өскенде кім боламын?» деген ойда болғаны анық. Адам өмірде екі нәрсені таңдауда қателеспейуі керек: біреуі – жар таңдау болса, екіншісі – мамандық таңдау.

- таңдап отырған мамандығың сенің болашағың. Өмірде мамандықтың түрі көп. Әрине, таңдау жасау оңай емес. Ең бастысы – адам еңбекке қабілетті, зейінді болуы қажет және оның мамандығы өзі өскен ортаға маңызды, бағалы үлес

жүріп, қызығы мен қиындығы қатар жүретін, көп ізденіс пен үлкен жауапкершілікті талап ететін сала екенін түсіндім. Журналистке төзімділік, жылдамдық, ойдың ұшқыр болуы және асқан білімділік қажет. «Болмасаң да ұқсап бақ!» - деп Абай атамыз айтқандай,

ақпараттармен жұмыстану және бұл мамандықтың тағы бір ерекшелігі бәрінен де бірінші хабардар болу. Өз қалауыммен, қызығушылығыммен және махаббатпен таңдаған мамандығым деп айта аламын. Осы салаға деген махаббат менің үнемі алға жылжуыма көмектеседі.

Өлемде өзі қаламайтын мамандық иесі болып жүрген қаншама адам бар, өз жұмысын жанымен сүйіп істейтін адамдардың да саны аз емес. Сондай адамдардың қатырында болмас үшін қазірден бастап өз жаныңа жақын мамандықты таңдай білген жөн. Мамандық таңдаудан жаңылмай, өз өміріңнің бір кірпішін дұрыс қалай білу өте маңызды.

Ботагөз НҰРБОЛАТОВА,
Филология: қазақ тілі мамандығының
3-курс студенті

Мен таңдаған мамандық

Ең бірінші адам өзінің қандай қызығушылығы бар, қолынан не келеді осы сұрақтарды ойлану керек. Егер қызығатын ісің болса болашақта осы ісінді әрі қарай жалғастырғың келсе, өзіңді осы іске қарай бағыттаған дұрыс. Бірақ ешқашан ұмытпайтын нәрсе ол

қосатындай болуы шарт. Мамандық таңдауда тағы бір мән беретін қасиет – ол – мінез-құлық. Адам баласы мамандық таңдауда сол мамандықтың мінезге де сәйкес келуі міндетті деп ойлаймын.

Менің таңдаған мамандығым - журналистика. Бұл мамандықта білім ала

бұл қасиеттердің барлығы дерлік бойымнан табылмаса да, уақыт өте келе бар күш-жігерімді салып жақсы маман иесі болатыныма сенімдімін. Журналистика қазір де, келешекте де өз құндылығын жоғалтпайтын мамандық. Қызықты әрі күтпеген кездесулер, саяхаттар,

Ең алғаш 1-қыркүйек мектепке емес, студент атанып университетке келгенде сезінген сезімімді сөзбен айтып жеткізе алмаспын. Алғашқы күні қатты қобалжыдым, қорықтым, студенттер тым көп, қай жаққа барарымды білмедім. Алғаш келген күні университеттің алдында мерекелік концерт өткізілді. Концерт жоғарғы деңгейде өтті, ән айтылып, би биленді. Кейін бізді, яғни барлық шет тілі: екі шет тілі мамандығына оқуға түскен студенттерді университет ішіне 416 аудиторияға алып барды, айналамыздағы студенттермен танысып, білісіп отырдық. Кафедраның оқытушыларымен танысып, филология факультетінің деканы А.Ахметұлы, С.Болатовна, А.Бисембаевна, Э.Климовна, Б.Ажғалиевич секілді кафедралық оқытушылары сөз сөйлеп, білім күнімен құттықтады. Одан әрі студенттерді топтарға бөліп, жеке аудиторияларға бөлді. Алғаш кураторымыз Д.Бактығалиевнамен, басқа да

Бал дәурен, жаз дәурен

27 студентпен бір аудиторияға келдік. Танымайтын, бұрын көрмеген адамдармен бір-бірімізге жалтақ-жалтақ қарап таныса бастадық. Келерде анамның «барлығы өзің сияқты балалар, олар да сен сияқты алғаш барғалы тұр, қобалжыма, қорықпа» деген сөздерін ойлап алғаш бастап топтастарыммен танысып бастадым. Мектепте үздік болып, белсенді оқушы болғанымнан болар басқаларын сөзге тартып араласып кеттім. Топтастарым бірінен-бірі өткен алғыр, ізденімпаз болып шықты, сабақты жарыса, кезек алып айтатынбыз. Кураторымыз

Д.Бактығалиевна барлығымызбен жеке-жеке танысып, қызығушылықтарымыз туралы, хоббилеріміз, қабілеттеріміз туралы сөз етіп таныстық. Кураторымызды бірден жақын тартып, тез тіл табысып кеттік. Осы орайда Кураторымыз Д.Бактығалиевнаға алғысымды білдіргім келеді.

Бір жыл көзді ашып-жұмғанша тез өтіп кетті. Алғашында қорыққан бұл университеттің, жатырқаған топтастарымның бұлай ыстық боларын білмедім де. Бір жыл ішінде жаңа оқытушыларымнан, филология

факультетінің жалынды жастарынан және жаныма жақын группаластарымнан көп дүние үйрендім. Көптеген шаралар өткізіп, бір жылымыз қызықты өтті. Алғаш рубежка, сессия тапсырған кездер қалай уайымдадық, қорықтық ол кез келген бірінші курс студентінің басынан өтетін жағдай екен. Топтастарымызбен бірге көп қызықты кездерді өткіздік.

Сөзімді аяқтай келе топтастарыма, оқытушыларыма, филфак жастарына алғысымды білдіремін!

Айшат ЕРМЕКҚАЛИЕВА,
ИЯ-11 тобының студенті

ҚЫЗЫҚҚА ТОЛЫ СТУДЕНТТІК ШАҚ

Менің студенттік шағымның алғашқы жылы немесе «аудитория таба алмайтын перваш» кезім...

Ең алғаш осы университетке оқуға түскенімді білгенде «Мен бұл оқу орнында қалай оқимын?», «Жаңа ортам қандай болмақ?», «Не істеймін?» дейтін сұрақтар көкейімде тұрған болатын. Алдағы жылдарға деген қорқыныш, сенімсіздік сияқты сезімдер жалғыз менде ғана емес, барлық алғашқы курс студенттерінде болды деп ойлаймын. Алайда, ол сезімдер айналамыздағы, дәлірек айтқанда, жаныма жақын болып кеткен жандардың арқасында басыла түсті.

Филология факультетінде 1-курс тарға арналған «FF PARTY» студенттік қатарға қабылдау шарасына қатысқаннан-ақ, жаңа ортамның қандай жылы адамдарға толы екеніне көзім жетті. Студенттік деканымыз Рану Русланқызы өзінің бар ықыласымен біз сияқты студенттердің бәрін қайнап жатқан FF әлеміне құшақ жая қарсы алды.

Қазіргі таңда филология факультетінде «Шет тілі: екі шет тілі» БББ бойынша білім алудамын. Университетіміздің білікті оқытушылар құрамы сапалы мамандар даярлауда өз істерінің шеберлері екендігіне көзім жетті. Әр сабақты барынша ерекше өткізуге тырысатын ізденімпаз ұстаздарымыздың арқасында менің де оқуға деген құштарлығым арта түскендей. Осы оқу жылында әр сабаққа белсенді түрде қатысып, университетте білім алудағы түрлі қызықтарды бастан

кештім. Шығармашыл оқытушылардан бөлек, студенттердің де оқуға, білімге, шығармашылыққа деген ерекше қызығушылықтарын көріп, мен де сондай белсенді студенттердің қатарынан өзімді көрсету үшін «FeelGirls» заманауи би тобы, «AQIQAT» пікірсайыс клубы және одан да басқа түрлі бағыттағы ұйымдарға кірдім. Әр бағыттан әртүрлі тәжірибе алдым. Бір

бірі, Арқа төсіндегі Көкшетау қаласында өткен I Республикалық сыбайлас жемқорлыққа қарсы «AntiParaCraft-2024» квест-ойынына қатысып, Батыс Қазақстан облысының, Махамбет университетінің намысын қорғаған «Махамбет жастары» тобымыздың еліміздің түкпір-түкпірінен қатысқан 20 команданың ішінен жүлделі 2-орынға ие болуымыз. Әрине, жүзден жүйрігі ғана оза шығатын бұл байқауда бізге сеніп, үміт артқан университет басшылығына, ректорымыз Нұрлан Хабиболлаұлына және де барша қолдау білдірген әр адамға алғысымыз шексіз!

Ой толғанысымыды қорытындылай келе айтарым, бұл оқу жылы маған толассыз эмоцияға толы жыл болды. Қуанышқа, жаңа мүмкіндіктерге толы, күліп-ойнап жүрген күндерім де, бағаларым, бәріне бірдей уақытта үлгеру сияқты нәрселерге уайымдаған кездерім де болды. Студент ретіндегі алғашқы жылымның сәтті аяқталғанына шын жүректен қуаныштымын!

Осы орайда әрдайым қолдау білдірген отбасыма, сүйікті ИЯ-17 тобыма және кураторым Канзия Айтбаевнаға, филология факультетінің деканы Айдарбек Ахметұлына, барша ұстаздарыма, студенттік декан Рану Русланқызына, барша жанымнан табылған жақсы жандарыма алғысымды білдіргім келеді! Сіздермен өткізген әрбір сәт - мен үшін тарихпен тең!

Зауреш СЫДИХОВА,
ИЯ-17 тобының студенті

жылдың ішінде филология факультетінің «Сапар» студенттік театрының құрамында болдым, «Шамшырақ» поэзия клубының ашылуына да өзімнің титтей де болсын үлесімді қоса алдым. Көптеген жаңа таныстықтар, кездесулерге, т.б. ерекше жайттардың куәсі болуға мүмкіндік алдым. Мен үшін сондай айтулы мүмкіндіктердің

Балмуздақ

Мен, Хакарманова Дильназ Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің 1-курс студентімін. Мамандығым - «бастауыш білім беру». Мектеп оқушысы үшін студенттік өмірді сезіну қызық әрі керемет. Осы орайда өзімнің 1-курсстағы қызықтарымды айта кетсем. Университетке алғаш келгеннен-ақ оқытушылар, студенттер жарқын көңілмен қарсы алды. Жаңа орта, жаңа ғимарат, жаңа ұстаздар мен бұрын мүлде естімеген мамандыққа сай термин сөздер. Аудитория, рубежка, силлабус сынды сөздер айтылып жатыр. Білмесем де білгендей кейіп таныттым. Үнемі шатастыратын корпустар, жаттай алмай жүретін автобус бағыттары. Тобымда 14 қыз. Бәрі бір үйдің еркесі. Бастапқыда араласу оңайға соқпады, сөздерімізді көтере алмайтын едік, күндер өте келе араласа бастадық. Топтағылармен қаланың дамыған жерлерін көріп, театрға барып, мұражайларды аралап қызық көріп қайтатынбыз. Былай қарағанда студент болмай тұрып та барып жүрдім ғой. Бірақ, жанындағы серіктеріңмен келгендей болмайды екен. Бәрінің сәнін келтіретін де сол достар, сол топтастар. 14 қыздың ішінен староста болып сайландым. Сабақпен қатар алып жүру оңай болмады, алайда кураторым әрдайым қасымда болып қолдау білдірді.

1-курс керемет әрі қызыққа толы болды. Өмірімізде бір рет келетін бұл шақтың қызықты өтуі өзіміздің қолымызда. Бастысы бағдардан адаспай, түзу жолда жүріп, бойдағы бар қабілетімізді шыңдап, бәріне үлгеріп жүріп, өмір атты кітабымыздың бір парағына айналған шағымызды дұрыс тізгіндей алуымыз.

Дильназ ХАКАРМАНОВА,
НО-13 тобының студенті

АТАДАН ТУҒАН АРУАҚТЫ ЕР

(М.Өтемісұлына арнау)

Жайығымда жайсаң ердің бірі еді,
Алаш үшін мәңгі соққан жүрегі.
Исатаймен көтерілістер бастаған
Махамбет - нағыз елдің тірегі.

Нарықұмның жерінде өскен туып,
Ақын жанды Жасқұсы әлдилейді.
Барша жан жырын оның жаттап алып,
Елінде өлеңінен ән әрбейді.

Салқам Жәңгір лауазымды берсе де,
Елдің қамын іштей ойлап саралап.
Ер Махамбет көнбей оның сөзіне
Халқы үшін шыдап төзген бәріне.

Дос деп жүрген адамы дұшпан болып,
Қуаныштан жан досын құшқан болып.
Ер жүрек, ер Махамбет осылайша
Ажалы жетіп келді дастан болып.

Бірақ, бірақ ер халқың ұмытпайды,
Әр жыл сайын жырларыңды ұлықтайды.
Жас буынға күш болып, қуат болып
Армандарға асқақтап қалықтайды.

Улту ҚАЛИМАТОВА,
Химия-Биология БББ 1-курс студенті

Аралық бақылау, емтихан жақындаған сәттен-ақ студенттердің айнымас досы – энергетикалық сусындар. Бір құтысын ішкеннен-ақ ұйқың шайдай ашылатын бұл сусындардың не құпиясы бар? Шығу тарихы қандай?

Энергетикалық сусындар нарықта австриялық кәсіпкер Матешицтің бастамасымен XX ғасырдың соңында пайда болған. «Red bull» - көп көлемде шыққан алғашқы сусын, әрі ол тез арада жоғары сұранысқа ие болған. Одан әрі «Кока-кола», «Пепси» сынды сусын шығаратын ірі компаниялар өз нұсқасын ойлап тауып, нарыққа шығара бастаған.

Сергіткіш сусындардың зияны туралы мәселені алғаш рет 2010 жылы ақпанда сол кездегі еліміздің Парламент Мәжілісінің депутаты Владимир Нехорошев көтерген болатын. Ол «Энергетикалық сусындардың құрамында адам ағзасына өте қауіпті химикаттар бар. Оларды XX ғасырдың 60 жылдары Вьетнамда соғысқан америкалық жауынгерлердің моральдік және әскери рухын ынталандыру үшін АҚШ-тың Қорғаныс Министрлігі әзірлеген. Алайда, осындай сусындарды тұрақты пайдаланудың нәтижесінде жауынгерлердің арасында бас ауруы, ми ісігі, бауыр ауруы сынды дертке шалдыққандар көбейіп кеткен. Мұның салдарынан сескенген Пентагон сусындарды әскерлерге беруге тыйым салуға мәжбүр болған. Ал, тарихта болған осындай келеңсіз оқиғалардан сабақ алудың орнына, елімізде кейінгі кезде энергетикалық сусындарды құмарта ішетіндердің қарасы көбейе бастаған», - деп халықтың назарын оның зияндығына аударуға тырысқан еді.

2013 жылы энергетикалық сусындарды мөлшерден тыс тұтынуға тыйым салынған. Тіпті мамандар «энергетикалық сусындар дүкендерде сатылмауы тиіс, адам ағзасына пайдасы мен зияны қатар тарайтындықтан, оны дәрйханаларда ғана сату керек» десе, тағамтанушылар мен санэпидемиолог мамандардың біразы дүкен сөрелерінен тез арада алынып, мүлде тыйым салу керектігін айтты. Мұндай сусын құтыларында «жүкті әйелдерге, балаларға, 18 жасқа дейінгі жасөспірімдерге, жүрек ауруы және жүйке жүйесі ауыратындарға, қан қысымы жоғары, глаукомасы бар адамдарға ішуге болмайды» деген ескертпе болуы тиіс екендігін де ескертті.

Еліміздегі дәрігер мамандар адамға көтеріңкі көңіл-күй сыйлайтын бұл сусындардың құрамындағы әртүрлі химиялық қоспалардың орталық жүйке жүйесі, жүрек-қан тамыр ауруларына шалдықтыратынын айтады. Сонымен қатар энергетикалық сусындарды ұдайы тұтыну тахикардия, қант диабеті, психомоторлық қозу, жоғары дәрежедегі невроз, күйзеліс сияқты ауыр дерттерге душар ететіндігі ғылыми тұрғыда анықталған. Әсіресе, бұл аса зиянды сусындарды алкогольді ішімдіктермен қатар қолдануға мүлдем болмайды. Әрі бұл сусындардың құрамына цикламат, аспартам деген арзан қант алмастырғыштарды қолданады екен. Ол тіпті аса қатерлі ісік дертін де тудыратын көрінеді. Аспартам құрамына енетін фенилаланиннің жүйке жүйесіне және миға кері әсері бары да белгілі болып отыр. Сол себепті де дамыған мемлекеттердің көбінде аса зиянды бұл синтетикалық қант алмастырғыштарды қолдануға тыйым салынған.

Екіншіден, шетелдік ғалымдар газдалған тәтті сусындарды өндірушілер «халық көп алсын, көп табыс түссін» деп неше түрлі табиғи қоспаларды қосатындығын дәлелдеген. Яғни, дәмін тіл үйретіндей етіп қызықтыру, көп сақталуы, түрін, иісін жақсартып, газдау үшін бірнеше қоспаларды, консерванттарды қосады. Әрине, заң бойынша «мұндай қоспаларды нормадан аспай қосуға рұқсат етілген». Бізге өндірушілер: «Біз заң бойынша көрсетілген нормадан асырмай қосамыз»,— дейді. Ал егер адам бұл сусындарды ұдайы, ылғи іше беретін болса, нормадан асырмай қосса да адам

ағзасында жиналып, үлкен зиянын тигізеді.

Энергетикалық сусындарды пайдаланудың оң әсері қандай?

Энергетикалық сусын мидың жұмысын жандандыруға немесе белсендіруге көмектеседі.

Сусынды қажеттіліктеріңізге сәйкес табуға болады. Әр адамның тұтыну мақсатына байлынысты сусындардың құрамы әртүрлі болады: кейбіреуінің құрамында кофеин, кейбірінде дәрумендер мен көмірсулар мөлшері көп. Кофеині жоғары сусындар жұмысшылар мен түнгі ауысымдағы адамдарға және білім алушы студенттерге, ал «дәрумен-көмірсулар» көп уақытын спорт кешендерінде өткізетін адамдарға арналған.

Ал энергетикалық сусындарды

әсері — жиі қолдану, ол тез тәуелділікке әкеледі және адамға жасанды сергектікті сақтау үшін үнемі «доза» қажет болады. Сусындардағы дәрумендердің тәуелділік дозасынан асып кету гипертанмиозға әкеледі және бұл денсаулықтың бірқатар ауыр бұзылуларын тудыруы мүмкін, соның ішінде қатерлі ісіктердің пайда болу қаупін арттырады.

Кофеин қаннан 3-5 сағаттан соң шығады, ал кейдетекжартылай. Сондықтан осы уақыт аралығында энергетикалық сусындарды кофеинді (шай, кофе) басқа сусындармен араластыруға болмайды, әйтпесе мөлшерді асырып жіберу қаупі артады.

Шынында да, XXI ғасыр-бұл қазіргі адамға өте жоғары талаптар қоятын стресс

ұйқы қысқан кездерде немесе емтихан алдында ішемін. Оны ішкеннен кейін ұйқым ашылады, бірақ зиян екенін білемін. Жалпы, оған қатты тәуелді емеспін, айына 1-2 рет қана ішемін.

Ажмуратова Зерігүл Жазыққызы, Фил-31 тобының студенті:

Энергетикалық сусындарды жиі ішпеуге тырысамын, оған тек шөл қандыратын сусын ретінде ғана қараймын. Тәуелді емеспін, бірақ ұнайды, көбіне өз-өзімді шектеймін.

Серікбаева Гүлсезім Рашидқызы, ПИМНО-41 тобының студенті:

Мен 20 жастамын. Энергетикалық сусындарды мүлдем ішпеймін. Басқаларға

Елірткіш жаңа есірткі ме, әлде жай сусын ба?

да бұл сусындарды тұтынуға еш кеңес бермеймін.

Бақтығали Зада, МТЖ-23 тобының студенті:

Лимонад сусынын кейде ғана ішемін, көбіне тек отырыстарда. Мен үшін оның еш пайдасы да, зияны да жоқ сияқты. Оған аса тәуелділігім жоқ.

Хасан Диана Серікқалиқызы, ИСТ-23 тобының студенті:

Бұндай сусындарды мүлдем пайдаланбаймын. Оның жүрекке, адамның нерв жүйесіне зияны өте көп. Оны ешкімге кеңес бермеймін. Себебі ол денсаулықты құртады. Энергетикалық сусынды «энергия береді» деп ішкенше, 1 сағаттай ұйықтап алған көбірек энергия береді деп санаймын.

АҚШ-тың Бостон қаласындағы Тафтс университетінің ғалымдары әлемде қантты газдалған сусындарды пайдалану салдарынан жыл сайын шамамен 184 мың адам дүниеден өтетінін есептеген. Зерттеу нәтижелері «Circulation» журналында жарияланған. Ғалымдардың пікірінше, егер адам қантсыз шай не сусындарды ішуден бас тарта алмаса, кем дегенде жемістер мен жеміс шырындары түріндегі пайдалы дүниелермен алмастыруды ұсынады. Ең болмаса, өзіміздің табиғи сусын қымыз немесе шұбат секілді сусындармен де алмастыруға болады. Ол энергетикалық сусындардан әлдеқайда ағзаға пайдалы әрі түрлі ауруларға ем. Шұбат – әрі тағам, әрі емдік қасиеті бар сусын. Қыр елінде қымыз бен шұбаттан жазылмайтын ауру кемде-кем дейді. Шұбат – өкпе, асқазан, түрлі ішек ауруларына бірден-бір шипалы сусын. Сондықтан да энергетикалық сусындардан аулақ болған жөн.

Азиза СУЙНШКАЛИЕВА

қолданудың қандай кері әсері бар?

Сусындарды қатаң мөлшерде тұтыну керек. Күніне ең көбі - 2 құты. Сусынды нормадан тыс тұтыну нәтижесінде қан қысымы немесе қандағы қант деңгейінің айтарлықтай жоғарылауы мүмкін.

Сусындардағы дәрумендер мультивитаминді кешенді алмастыра алмайды.

Сусындар энергия бермейді, бірақ оны адам ағзасынан сорып алады. Адам өз ресурстарын артық пайдаланады және ұйқысыздық, ашуланшақтық пен депрессияға ұшырайды.

Сусынның құрамында қант пен кофеин болса өсіп келе жатқан организм үшін қауіпті.

Энергетикалық сусындардың ең қауіпті

пен жылдамдық ғасыры, екіншіше орай, біз ол жылдамдыққа төтеп бере алмаймыз. Бірақ, осы зерттеудің нәтижесінде мен энергетикалық сусындарды тұтыну уақыт тапшылығы мен тұрақты шамадан тыс жүктеме мәселелерін шешпейді деген қорытындыға келдім. Олардың көмегімен күш пен қуат алуға тырысу-бұл өзін-өзі алдау, оның бағасы біздің денсаулығымызға, мүмкін өмірімізге айналуы мүмкін. Ал бұл жайлы студенттеріміздің пікірі қандай?

Аманжанова Дильназ Альбековна, Хим-21 тобының студенті:

Жасым – 19-да. Горилла, флэш, диззи сынды энергетиктерді арасында ғана пайдаланамын. Әдетте өте қатты

Ел болашағы - салауатты ұрпақ

Тәуелсіз Қазақстан елінде өмір сүріп қана қоймай мемлекетті гүлдендіруге, әрі қарай дамытуға, болашағын жарқын етуге жастар өз үлесін қосуы тиіс. Елдің дамуына жастардың денсаулығы да байланысты екені дәлелдеуді қажет етпейтін шындық. Біздің болашақтағы бағытымыз – салауатты өмір салтын қалыптастыру. «Ауырып ем іздегенше ауырмайтын жол ізде» дегенді өсіп келе жатқан жас ұрпақтың санасына сіңіріп, олардың өз денсаулығына деген жауапкершілікті дарыту баршаның борышы. Бүгінгі дені сау ұрпақ – елдің ертеңгі жалғасы. Кез келген ел өзінің келешегін өскелең ұрпақпен байланыстырады. Біздің елімізде жас ұрпақтан көп үміт, жаңа, тың идеялар, салауатты өмір сүру деңгейінің жоғарғы сатысын күтеді. Басты байлығымызға балаған денсаулығыздың қамын ерте кезден ойлағанымыз абзал, яғни, жас буындардың денсаулығын жастайынан қадағалауымыз керек.

Салауаттылық – саулық кепілі, ал саулық – байлық негізі. Жаны сұлу, тәні сұлу ұрпақ аманат еткен тәуелсіз еліміздің алтын кілтін жоғалтпай, көк туын көкке қарай биік көтеретініне сенімдімін. Жастар - болашаққа апаратын алтын көпір іспетте. Біздің өміріміз өз қолымызда. Дені сау ұрпақтан әрдайым дені сау, жігерлі ұрпақ тарайтыны белгілі. Сондықтан мемлекетті гүлдендіріп, дамытудағы басты назар салауатты өмір, сау ұрпақ қалыптастыра білу.

Адамзатты жұтатын аждаһалардан сақтанып, денсаулығы мықты, рухы жоғары, рухани бай ұрпақ болайық.

Ботагөз НҰРБОЛАТОВА, Филология: қазақ тілі мамандығының 3-курс студенті

2016 жылы қаңтардың 30-ынан бастап шығады-Издается с 30 января 2016 года

Газет – халықтың көзі, құлағы һәм тілі.
Ахмет Байтұрсынұлы

ЖУРНАЛИСТ

№4 (69), мамыр, 2024 жыл (Journalist)

Баубек Бұлқышев атындағы жас журналистер клубының жаршысы

■ Даналықтан дән іздеген

Оқып үйрену мен оқығаныңды қайталап кемелденуге ұдайы ұмтылудың өзі қуаныш емес пе?

Өкеге құрмет пен үлкенді сыйлау - адамгершіліктің негізі, бүкіл болашақтың тағдыры.

«Адамдар үшін адал қызмет ете алдым ба? Мінез-құлқым жұртқа жайлы ма? Достарыммен қарым-қатынаста адалмын ба? Маған үйреткенді қайталап айтып, өнеге алып отырамын ба?» деп мен өзімнен күніне үш рет сұраймын.

Ақылды азамат сөзге сараң, іске жомарт келеді.

Адам өзі жүріп келе жатқан жолын ұлы ете алады, ал жол адамды ұлы ете алмайды.

Ең алдымен, өзіңді дұрыс ұста, сонда ел сенің артыңнан ешбір бұйрықсыз ереді. Егер өзіңді дұрыс ұстамасаң, бұйрық берсең де, елің бағынбайды, бет-бетімен кетеді.

Өзіне талапшыл, өзгеге кешірімді адамға өшпенділік бағытталмайды.

Адамгершілік адамдар үшін от пен судан да маңыздырақ. От пен судан өлген кісіні көрдім, бірақ ешқашан адамгершіліктен өлген адамды көрмедім.

Ізгі кісі лайықты адамдарды құрметтейді, өзгелердің бәріне төзімділік танытады. Жақсыларды мақтайды, қолынан іс келмейтіндерді аяйды.

Мен өзгенің ақылымен өмір сүретіндерді, бағынбауды батылдықы, сөз тасуды туралық деп түсінетіндерді жек көремін.

Ұстамды адамның қателігі аз болады.

Өзіңнен жоғарыға қарап, соған жетуге ұмтыл! Өзіңнен төменді көріп, өз ішіңе үңіл!

Үш пайдалы және үш зиянды қуаныш бар. Пайдалысы – рәсіміне музыкасы сай болса, адамдардың жақсы ісі туралы сөз болса, достасқандарыңның көбі лайықты адамдар болса. Зияндысы – өзімшілдікке, ештеңе істемегенге және отырысқа қуану.

Үш пайдалы дос болады, үш зиян келтіретін дос

Адамзат ұстазы Конфуцийдің даналығы

Адалдық пен туралыққа ұмтыл. Өзіңе тең көрмеген адаммен достаспа! Өз қатенді түзетуден қорықпа және тартынба!

Адамдар мені білмейді-ау деп қайғыланба, мен адамдарды білмеймін-ау де!

Ескіні ұмытпай, жаңаны игерген адамды ұстаз десе болады.

Жақсы кісі деп сөзінен ісі көрінетін, айтқан сөзін кейіннен өзі ұстанатын кісіні айтады.

Ой болмаса, оқудың керегі жоқ. Оқусыз ой қауіпті.

Егер адал адамды көтермелеп, арамзаларды басшылықтан аластатсаң, халық бағынады. Егер арамзаны басшы етіп, адал адамдарды аластатсаң, халықты бағындыра алмайсың.

Халықты айтқаныңды мүлтіксіз орындауға зорлап көндіруге болады, бірақ әлдебір нәрсені үйренуге зорлап көндіре алмайсың.

Мінезін жақсартпағандарды, оқытқанды ұқпағандарды, парызды ұмытқандарды, кемшілігін жоюға тырыспағандарды көргенде қайғы шегемін.

Нағыз адам қолжаулық бола алмайды.

Ізгі кісі үш нәрсені ұстанады: Құр сыртқы пішін, мінез дәрежелігі мен салдыр-салақтықтан аулақтық; Бет пішіннің сенім келтіретіндей байсалдылығы; Сөз сөйлегенде жалғандық пен ластықтан қашу.

Ақылды кісіні көрсең, соған ұқсауға ұмтыл! Ақылсыз адамды көрсең, өзіңді онымен іштей салыстырып көр де, ойлан!

Сабырлы адам сирек қателеседі.

Қазір қайсысымызға да ақша да, басқа да қат болғанымен, ең басты қат нәрсе – ақыл. Жанашыр достың ақылы. Көргені көп кемелдің, жеткені көп беделдің немесе солардың тереңіне бойлай білген зерде мен зейіннің айтатындары.

Әбіш Кекілбайұлы

Іздегеніңді таба алмайтындай, тапқаныңды жоғалтып алатындай болып ізден!

Қарағай мен кипарис күн суыған сайын қатая түседі.

Білетін кісі күмәнданбайды, адамгершілігі бар уайымдамайды, батыр кісі қорықпайды.

Өзіңнен кішіні құрметтеу керек. Оның сенен озып кетпейтінін қайдан білесің? Бірақ 40-50-ге келгенше айтарлықтай ештеңе жасамағандар құрметтеуге лайықсыз!

Қарамағыңдағыларға үлгі бол! Оларды аз ғана кемшілігі үшін айыптама! Лайықты әрі қабілеттілерді қызметте жоғарылат!

Өзіңді жөндесең, басқаруың жеңілдейді. Өзіңді жөндемесең, өзгені қалай жөңдейсің?

Кімнің ізгілігі тұрақты болмаса, ол кісі ұятқа қалады.

Уақытын тауып сөйлесе, оның сөзінен ешкім шаршамайды. Көңілді кезде күлсе, оның күлкісі ешкімнің ызасын туғызбайды. Адал жолмен меншік иесі болса, онда оның меншігін ешкім қызғанбайды.

Өмір бойы ұстанатын бір сөз: Өзіңе тілемегенді өзгеге де тілеме!

Егер мен біреуді жұрт алдында мақтасам, тек әбден тексерілген кісіні мақтадым.

Ізгі кісі өзіне талапшыл. Нашар кісі өзгеге талапшыл.

Адамгершіл болу мүмкіндігінде өзіңнің ұстазыңа да кезек берме!

(қысқартылып алынды)

Әзірлегендер: Абат ҚЫДЫРШАЕВ, ұстаз,
Дана ҚАЛҚАМАНОВА, Диана МӘДЕНИЕТ,
Амангүл ТІЛЕУ, шәкірттері

Университет мерейін асырғандар

Жақында Қазақстан Республикасы жоғары оқу орындары студенттері арасында XV Республикалық пәндік олимпиада өткізілді. Бұл олимпиадада “Бастапқы әскери дайындықты оқыту әдістемесі” пәні бойынша “Сұрақ-жауап түрінен” Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті жүлделі 2-орынды иеленді.

БҚУ СТУДЕНТІ АЗИЯ ЧЕМПИОНЫ АТАНДЫ

М.Өтемісов атындағы БҚУ Педагогика факультетінің Алғашқы әскери дайындық және дене шынықтыру мұғалімдерін даярлаудың білім беру бағдарламасының 1-курс студенті Сабыржан Аққалықов Азия чемпионы атанды.

2024 жылғы 27 сәуір мен 7 мамыр аралығында Астана қаласында өткен бокстан жастар арасында Азия чемпионатында М.Өтемісов атындағы БҚУ студенті Сабыржан Аққалықов 71 келі салмақ дәрежесінде өзінің шынайы таланты мен табандылығын көрсетті. Сабыржан Аққалықов финалдық кезеңде Тәжікстандық Довуд Махамовпен жекпе-жек өткізіп, чемпион атанды.

Айта кету керек, құрамында Сабыржан бар бокстан Қазақстан құрамасы 24 медаль еншілеп, 22 жасқа дейінгі спортшылар арасындағы Азия чемпионатында командалық есепте бірінші орын алды.

Бәрекелді!

АЗИЯ ЧЕМПИОНАТЫНЫҢ ЧЕМПИОНДАРЫ

18-26 мамыр күндері аралығында Өзбекстан елі Ташкент қаласында қол күресінен жастар, жасөспірімдер арасында Азия чемпионаты өткен болатын. Осы жарыста М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенттері өте жақсы жетістіктерге қол жеткізді. Атап айтар болсақ, ФКС/У-29 тобының студенті **Асанова Дана** жеңімпаз атанып, алтын жүлдеге ие болды. Ал **Құрашева Аяулым** күміс жүлде иегері атанды. Кураторы: **Гадилхан Нурболатович**. Сондай-ақ, ФКС-11 тобының студенттері **Сырым Көркем**, **Әлжан Айдана** да жеңіс тұғырынан көрініп, алтынды қоржынға салды. 1-курс магистранты **М.Байниязова** да көш бастап, жеңіс тұғырынан көрінді.

Байрақты бәсекеде топ жарып, жеңімпаз атанған барша студенттерімізді жеңістерімен құттықтай отырып, дендеріне саулық, алдағы жарыстарда да биіктен көрінулеріне тілектестік білдіреміз!

Алматы қаласында өткізілген Республикалық турнир Алатау барысынан дене шынықтыру және спорт білім беру бағдарламасының 2-курс студенті **Аманғали Рамазан** 1-орын алды.

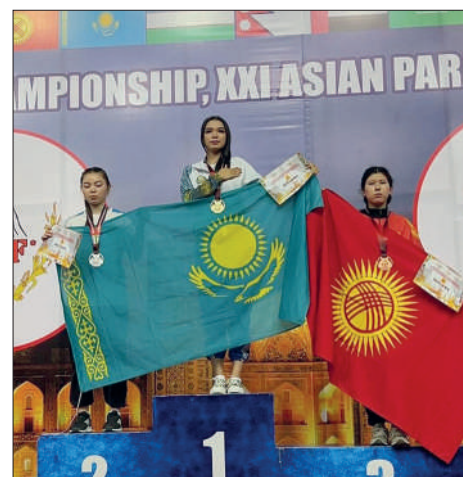
Қазақ күресінен ересектер арасында “Бәйтерек барысы” турниріне әр аймақтан әртүрлі спортшылар келді. Пндагогика факультетінің атынан “Өгіз палуан” **Жолдасов Расул** қатысып, жүлделі 1-орынға ие болды.

2-6 мамыр күндері Өзбекстанның Самарқанд қаласында каратэ WKF-тен ересектер арасында Орталық Азия чемпионаты өтті. ФКС-29 тобының студенті **Кенжалиев Ердос** 1-орынды иемденді.

Қазақ күресінен ересектер арасындағы Қазақстан республикасының кубогы өткізілді. Университетіміздің намысын қорғаған дене шынықтыру және спорт білім беру бағдарламасының 2-курс студенті **Мирзат Айбатыр** 1-орынды иеленді.

Жеңімпаз студенттерімізді құттықтаймыз!

РЕДАКЦИЯҒА КЕЛІП ТУСКЕН МАТЕРИАЛДАР ӨНДЕЛЕДІ. ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӨЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті.
Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.
ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Ақпарат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 04.03.2021ж. қайта есепке алу туралы №КЗ27VPY00033105 куәлігі берілген.
Таралымы 800. Тапсырыс №422

РЕДАКТОР:

Азиза СУЙНШКАЛИЕВА
ТІЛШІЛЕР:
Дильназ АМАНЖАНОВА, Ақерке АҚЫЛБЕКҚЫЗЫ, Зада БАҚТЫҒАЛИ, Айсеізім АДІЛХАНОВА, Диана ХАСАН

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Рафхат ХАЛЕЛОВ, Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.

«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.
Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.
тел.: 50-51-48, 51-41-99